

ส่วนที่ 1

สิทธิประโยชน์ด้านบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สิทธิประโยชน์ด้านบำเหน็จบำนาญข้าราชการและลูกจ้าง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นางราตรี รัดนไชย

ผู้อำนวยการส่วนบำเหน็จบำนาญและสวัสดิการ

1. บำเหน็จบำนาญพนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น

1.1 ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 พฤศจิกายน 2500 คือ กฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดสิทธิประโยชน์ด้านบำเหน็จบำนาญให้แก่พนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา พนักงานส่วนตำบล และข้าราชการส่วนจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยพระราชบัญญัตินี้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาโดยตลอด เพื่อให้พนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้รับสิทธิประโยชน์ด้านบำเหน็จบำนาญ เช่นเดียวกับข้าราชการพลเรือนที่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกฎหมายฉบับล่าสุดที่แก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของพนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น คือ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2556

นอกเหนือจากพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 ดังกล่าวแล้ว ยังมีระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบำเหน็จบำนาญของพนักงาน / ข้าราชการส่วนท้องถิ่นอีกหลายฉบับ อาทิ กฎกระทรวงกำหนดอัตราและวิธีการรับบำเหน็จดำรงชีพ พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2558

1.2 งบประมาณสำหรับสวัสดิการบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

หากเปรียบเทียบกรณีบำเหน็จบำนาญของข้าราชการพลเรือน รวมถึงข้าราชการพลเรือนที่เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) จะเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งบางครั้งยังมีความเข้าใจผิดว่า ข้าราชการที่เป็นสมาชิก กบข. รับเงินบำเหน็จบำนาญ จาก กบข. สำหรับกรณีเงินบำเหน็จบำนาญของพนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น จะเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณที่แตกต่างกันตามประเภทตำแหน่ง ดังนี้

1.2.1 ตำแหน่งครู ครูถ่ายโอน ครูผู้ดูแลเด็ก

สิทธิสวัสดิการด้านบำเหน็จบำนาญ จะเบิกจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายการเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาภาคบังคับ (บำเหน็จ บำนาญ) ซึ่งเมื่อสำนักงานประมาณแจ้งอนุมัติวงเงินอุดหนุนนี้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะดำเนินการโอนจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยโอนจัดสรรงบประมาณผ่านระบบ e-LAAS ยกเว้น กรณีเงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ และ เงินช่วยเหลือ 3 เท่า ในส่วนของเงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญของข้าราชการบำนาญตำแหน่งครู ให้เบิกจ่ายจากเงินส่งสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (กบท.) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งจ่ายในงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือกรณีงบประมาณดังกล่าวตั้งไว้ไม่พอจ่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งจังหวัดเพื่อดำเนินการขออนุมัติโอนเงินจาก กบท. มาเพิ่มเพื่อจ่ายให้แก่ข้าราชการบำนาญตำแหน่งครู หรือทายาท ผู้มีสิทธิต่อไป

1.2.2 ตำแหน่งอื่น

สิทธิสวัสดิการด้านบำเหน็จบำนาญของพนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตำแหน่งอื่น ยกเว้น ตำแหน่งครู ครูผู้ดูแลเด็ก ครูถ่ายโอน และข้าราชการถ่ายโอน ให้เบิกจ่ายจากเงินส่งสมทบ กบท. ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งจ่ายในงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือกรณีงบประมาณดังกล่าวตั้งไว้ไม่พอจ่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งจังหวัดเพื่อดำเนินการขออนุมัติโอนเงินจาก กบท. มาเพิ่มเพื่อจ่ายต่อไป ยกเว้นกรณี เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.) และ เงินช่วยเหลือ 3 เท่า ในส่วนของเงิน ช.ค.บ. ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตั้งจ่ายในรายจ่ายงบกลาง ประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน รายการเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ

1.2.3 ข้าราชการถ่ายโอน ตำแหน่งอื่น

สิทธิสวัสดิการด้านบำเหน็จบำนาญของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งอื่นที่ถ่ายโอนจากส่วนราชการตามภารกิจถ่ายโอนต่างๆ ยกเว้น ตำแหน่งครูถ่ายโอน จะเบิกจ่ายโดยแบ่งส่วนการรับภาระจ่ายคำนวณตามระยะเวลาราชการ โดยสัดส่วนที่คำนวณจากเวลาราชการที่เป็นข้าราชการพลเรือน จะเบิกจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการถ่ายโอนบุคลากร และสำหรับสัดส่วนที่เหลือที่คำนวณจากเวลาราชการที่เป็นข้าราชการท้องถิ่นให้เบิกจ่ายจากเงินส่งสมทบ กบท. ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งจ่ายในงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือกรณีงบประมาณดังกล่าวตั้งไว้ไม่พอจ่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งจังหวัดเพื่อดำเนินการขออนุมัติโอนเงินจาก กบท. มาเพิ่มเพื่อจ่ายต่อไป ยกเว้น กรณีเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.) และเงินช่วยเหลือ 3 เท่า ในส่วนของเงิน ช.ค.บ. ให้เบิกจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป รายการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการถ่ายโอนบุคลากร โดยไม่ต้องแบ่งส่วนการรับภาระ

1.3 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (กบท.)

ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 กำหนดให้มีกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (กบท.) เพื่อเป็นหลักประกันในการรับภาระการจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญให้แก่พนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่นทุกตำแหน่ง ยกเว้น ตำแหน่งครูผู้ช่วยโอน ครูผู้ดูแลเด็ก (จ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไปดังกล่าวแล้วตามข้อ 1.2.1) และข้าราชการถ่ายโอนตำแหน่งอื่นในสังกัดส่วนที่คำนวณเวลาราชการที่เป็นข้าราชการพลเรือน (จ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไปดังกล่าว ตามข้อ 1.2.3)

1.3.1 แหล่งที่มาของเงิน กบท.

แหล่งที่มาของเงิน กบท. ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 7 และข้อ 8 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องหักเงินจากประมาณการรายรับในงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามอัตราที่กำหนดโดยกฎกระทรวงไม่เกินร้อยละ 3 ของประมาณการรายรับ โดยไม่นำรายรับประเภทพันธบัตร เงินกู้ เงินที่มีผู้อุทิศให้ หรือเงินอุดหนุนมารวมคำนวณ เงินส่งสมทบ กบท. นี้ ให้ตั้งจ่ายในรายจ่ายงบกลาง ประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพันรายการ “เงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น” ปัจจุบันอัตราการส่งเงินสมทบ กบท. เป็นไปตาม กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความใน พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเงินสมทบ กบท. ในอัตราร้อยละ 1 ยกเว้น เทศบาล และเมืองพัทยา ให้ส่งในอัตราร้อยละ 2 ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2542 เป็นต้นไป โดยก่อนนำเงินส่งสมทบ กบท. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหักเงินเพื่อจ่ายเป็นบำเหน็จบำนาญให้แก่พนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้มีสิทธิก่อนส่วนที่เหลือให้ส่งสำนักงานกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น ภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณ

1.3.2 แนวทางการส่งเงินสมทบ กบท.

(1) การส่งเงินสมทบ กบท. ประจำปีงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหนังสือนำเสนอส่งเช็ค แคลชเชียร์เช็ค หรือตัวแลกเงินขีดคร่อม ส่งจ่ายในนาม “กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น” โดยหนังสือนำเสนอจะต้องระบุไว้โดยชัดเจนด้วยว่า เป็นเงินส่งสมทบ กบท. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ไດ งบประมาณตั้งจ่ายเท่าใด หักจ่ายเป็นบำเหน็จและหรือบำนาญรายใด แต่ละรายเป็นจำนวนเงินเท่าใด รวมเงินหักจ่ายบำเหน็จบำนาญเท่าใด แล้วรายงานให้จังหวัดทราบทุกครั้งที่มีการนำส่งเงินสมทบ กบท. ด้วย

ตัวอย่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. ตั้งประมาณการรายรับตามข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี (ไม่รวมรายรับประเภทพันธบัตร เงินกู้ เงินที่มีผู้อุทิศให้ หรือเงินอุดหนุน) จำนวน 100,000,000 บาท คำนวณเงินส่งสมทบ กบท. ในอัตราร้อยละ 1 ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อส่งเงินสมทบ กบท. จำนวน 1,000,000 บาท ในรายจ่ายงบกลาง ประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน

และปรากฏว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. มีข้าราชการบำนาญส่วนจังหวัด ตำแหน่งนักบริหารงาน อบจ. รับบำนาญปกติเดือนละ 48,000 บาท เงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ เดือนละ 12,000 บาท (ได้รับตามสิทธิเนื่องจากบรรจุเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นก่อน 1 ตุลาคม 2535) รวมเป็นเงินทั้งสิ้น เดือนละ 60,000 บาท คำนวณจ่ายทั้งปี เป็นเงิน 720,000 บาท ซึ่งเมื่อนำไปหักออกจากเงินส่งสมทบ กบท. แล้ว องค์การบริหารส่วนจังหวัด ก. จะต้องนำเงินส่วนที่เหลือจำนวน 280,000 บาท ส่งสำนักงาน กบท. ภายในเดือนธันวาคมของปีงบประมาณ

(2) การหักเงินก่อนส่งสมทบ กบท.

➤ รายการดังต่อไปนี้ (ถ้ามี) สามารถ นำไปหักออกจากเงินส่งสมทบ กบท.

- เงินบำเหน็จ เงินบำนาญ เงินบำนาญพิเศษ และเงินบำเหน็จดำรงชีพของ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นตำแหน่งอื่นทุกตำแหน่ง ยกเว้นตำแหน่งครู ครูผู้ดูแลเด็ก
- เงินบำเหน็จ เงินบำนาญ เงินบำนาญพิเศษ และเงินบำเหน็จดำรงชีพของ ข้าราชการถ่ายโอน เฉพาะส่วนที่จ่ายจากเงินส่งสมทบ กบท. (ตำแหน่งอื่นทุกตำแหน่ง ยกเว้น ตำแหน่ง ครูถ่ายโอน)
- เงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ (ตำแหน่งอื่น และ ตำแหน่งครู)
- เงินบำเหน็จตกทอดของข้าราชการบำนาญ และของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งถึงแก่ความตายระหว่างรับราชการ (ตำแหน่งอื่นทุกตำแหน่ง ยกเว้นตำแหน่งครู ครูผู้ดูแลเด็ก)
- เงินบำเหน็จตกทอดของข้าราชการบำนาญถ่ายโอน และของข้าราชการถ่ายโอน ซึ่งถึงแก่ความตายระหว่างรับราชการเฉพาะส่วนที่จ่ายจากเงินส่งสมทบ กบท. (ตำแหน่งอื่นทุกตำแหน่ง ยกเว้น ตำแหน่งครูถ่ายโอน)
- เงินช่วยพิเศษ 3 เท่า ของเงินบำนาญและเงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ ตำแหน่งอื่น
- เงินช่วยพิเศษ 3 เท่า ของเงินบำนาญข้าราชการถ่ายโอน เฉพาะส่วนที่จ่ายจาก เงินส่งสมทบ กบท.
- เงินช่วยพิเศษ 3 เท่า ของเงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ ตำแหน่งครู

➤ รายการดังต่อไปนี้ (ถ้ามี) ไม่สามารถ นำไปหักออกจากเงินส่งสมทบ กบท.

- ❖ เงินบำเหน็จ เงินบำนาญ เงินบำนาญพิเศษ และเงินบำเหน็จดำรงชีพ ตำแหน่งครู และครูถ่ายโอน ซึ่งต้องเบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน
- ❖ เงินบำเหน็จ เงินบำนาญ เงินบำนาญพิเศษ และเงินบำเหน็จดำรงชีพของ ข้าราชการถ่ายโอน เฉพาะส่วนที่จ่ายจากเงินอุดหนุน

❖ เงินบำเหน็จ เงินบำเหน็จรายเดือน เงินบำเหน็จพิเศษ เงินบำเหน็จพิเศษรายเดือน และเงินบำเหน็จตกทอด ของลูกจ้างประจำ ตำแหน่งภารโรงโรงเรียน ซึ่งต้องเบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน

❖ เงินบำเหน็จ เงินบำเหน็จรายเดือน เงินบำเหน็จพิเศษ เงินบำเหน็จพิเศษรายเดือน และเงินบำเหน็จตกทอด ของลูกจ้างประจำตำแหน่งอื่น ซึ่งต้องจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมวดค่าตอบแทน วัสดุและวัสดุลักษณะค่าตอบแทน หรือหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำงบประมาณตามรูปแบบของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ ต้องจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายงบกลาง

❖ เงินบำเหน็จ เงินบำเหน็จรายเดือน เงินบำเหน็จพิเศษ เงินบำเหน็จพิเศษรายเดือน และเงินบำเหน็จตกทอด ของลูกจ้างประจำถ่ายโอน ซึ่งแบ่งสัดส่วนจ่ายโดยจ่ายจากเงินอุดหนุน และเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

❖ เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.) ตำแหน่งอื่น ซึ่งต้องจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายจ่าย งบกลาง ประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน

❖ เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.) ตำแหน่งครู ครูถ่ายโอน และข้าราชการถ่ายโอน ซึ่งจ่ายจากเงินอุดหนุน

❖ เงินช่วยพิเศษ 3 เท่าของเงินบำนาญ และเงิน ช.ค.บ. และตำแหน่งครู ครูถ่ายโอน ซึ่งจ่ายจากเงินอุดหนุน

❖ เงินช่วยพิเศษ 3 เท่าของเงินบำนาญข้าราชการถ่ายโอน เฉพาะส่วนที่รัฐบาลรับภาระ และเงินช่วยพิเศษ 3 เท่าของเงิน ช.ค.บ. ข้าราชการถ่ายโอน ซึ่งจ่ายจากเงินอุดหนุน

❖ เงินช่วยพิเศษ 3 เท่าของเงิน ช.ค.บ. และเงินช่วยพิเศษ 3 เท่าของเงินเดือนเดือนสุดท้ายของข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ตำแหน่งอื่น) ซึ่งถึงแก่ความตายระหว่างรับราชการ ซึ่งต้องจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

❖ เงินช่วยพิเศษ 3 เท่า ของเงินเดือนเดือนสุดท้ายของครู ครูถ่ายโอน และข้าราชการถ่ายโอนซึ่งถึงแก่ความตายระหว่างรับราชการ ซึ่งต้องจ่ายจากเงินอุดหนุน

(3) กรณีข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจัดทำไม่แล้วเสร็จ

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถส่งเงินสมทบได้ภายในเดือนธันวาคม เนื่องจากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปียังไม่แล้วเสร็จ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้ประมาณการรายรับ ตามข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงมา เพื่อกำหนดส่งเงินสมทบ กบท. ไปพลางก่อน และหากข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีการประกาศใช้เมื่อใด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเงินสมทบ กบท. เพิ่มเติมในส่วนที่ขาดพร้อมสำเนาเอกสารประมาณการรายรับประกอบข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สำนักงาน กบท. ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้มีการประกาศใช้ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติฯ

(4) กรณีมีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดส่งเงินสมทบ กบท. เพิ่มเติม ด้วย โดยเฉพาะการตราข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ตั้งแต่ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป ในการคำนวณส่งเงินสมทบ กบท. เพิ่มเติม ให้คำนวณจากยอดประมาณการรายรับ (ตามรูปแบบของระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS)) มิใช่ใช้ยอดรายรับจริงที่เพิ่มขึ้นเป็นฐานการคำนวณดังเช่นการส่งเงินสมทบ กบท. ตามข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพิ่มเติมในปีก่อน ๆ ที่ผ่านมา ทั้งนี้ เป็นไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0808.5/ว 1264 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2557

(5) การส่งเงินสมทบ กบท. กรณี อบต. เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล

ก. กรณีที่ อบต. ได้ประกาศใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ก่อนวันที่ได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย การจัดส่งเงินสมทบ กบท. ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 1

หากเมื่อใดมีการประกาศใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะอีก ซึ่งเทศบัญญัติฯ ที่ประกาศใช้นั้นมีประมาณการรายรับรายการใดสูงกว่าข้อบัญญัติฯ เดิมตามวรรคแรก จะต้องส่งเงินสมทบ กบท. เพิ่มเติม โดยคำนวณในอัตราร้อยละ 2 เฉพาะประมาณการรายรับส่วนที่เพิ่มสูงขึ้น (ยกเว้น ประมาณการรายรับรายการพันธบัตร เงินกู้เงินที่มีผู้อุทิศให้ และเงินอุดหนุน)

ข. กรณี อบต. ได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยแล้ว แต่ในปีงบประมาณถัดมา ยังมิได้มีการประกาศใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยยังคงใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ของ อบต. ประจำปีที่ผ่านมา เบิกจ่ายไปพลางก่อนนั้น ในการคำนวณการส่งเงินสมทบ กบท. ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 2 ของประมาณการรับตามข้อบัญญัติฯ เดิม สำหรับงบประมาณส่วนที่ตั้งไว้ซึ่งมีไม่เพียงพอให้พิจารณาดำเนินการส่งเงินสมทบ กบท. เพิ่มเติม ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และดำเนินการตามข้อ ก. วรรคสอง แล้วแต่กรณีด้วย

(6) การส่งเงินสมทบ กบท. กรณี มีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ

กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ เช่น กิจกรรมประปา กิจกรรมขนส่ง ฯลฯ ซึ่งจัดทำข้อบัญญัติ / เทศบัญญัติแยกจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะต้องดำเนินการจัดส่งเงินสมทบ กบท. ในส่วนนี้ด้วย โดยไม่ต้องนำประมาณการรายรับประเภทเงินงบประมาณทั่วไปช่วยเหลืองบประมาณเฉพาะการ ซึ่งตั้งไว้ในงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการมารวมเป็นฐานในการคำนวณ

1.3.3 การขอโอนเงิน กบท. เพื่อจ่ายบำเหน็จบำนาญ

ในกรณีที่จำนวนเงินเพื่อจ่ายเป็นบำเหน็จบำนาญให้แก่พนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้มีสิทธิสูงกว่าเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งสมทบ กบท. หรือกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเงินสมทบ กบท. แล้ว แต่ปรากฏมีรายการต้องจ่ายบำเหน็จบำนาญเกิดขึ้นภายหลัง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานจังหวัด เพื่อแจ้งไปยังสำนักงานกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติโอนเงิน กบท. ไปเพิ่มให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจ่ายให้แก่พนักงาน/ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้มีสิทธิ ต่อไป

1.3.4 การคืนเงินเหลือจ่ายส่งกองทุนฯ

กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้หักเงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญไว้จ่ายเป็นเงินบำเหน็จบำนาญทั้งปีแล้ว ปรากฏว่ามีเงินดังกล่าวเหลือจ่าย ทั้งนี้ อาจจะเป็นกรณีที่ในระหว่างปี ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญขอย้ายสถานที่รับบำนาญ หรือมีข้าราชการบำนาญรายใดถึงแก่ความตาย ทำให้มีภาระในการจ่ายบำนาญน้อยลง เมื่อถึงวันสิ้นปีหากมีเงินเหลือจ่ายเป็นจำนวนเท่าใด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำส่งสำนักงาน กบท. แล้วรายงานจังหวัดทราบด้วย

1.4 สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ

สิทธิประโยชน์ เกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นสิทธิประโยชน์ที่ให้แก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่รับราชการครบ 1 ปีบริบูรณ์ โดยเมื่อพ้น หรือ ออกจากราชการด้วยเหตุและระยะเวลา ตามที่กฎหมายกำหนด จะมีสิทธิได้รับเงินตอบแทนจากการที่ปฏิบัติหน้าที่ สิทธิประโยชน์ดังกล่าวประกอบด้วย

- 1) บำเหน็จปกติ
- 2) บำนาญปกติ
- 3) บำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ หรือบำเหน็จพิเศษ (จ่ายให้แก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ต้องพ้นจากราชการ เพราะเหตุทุพพลภาพอันเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ นอกเหนือจากสิทธิในการรับบำเหน็จบำนาญปกติ)
- 4) บำนาญพิเศษ (จ่ายให้แก่ทายาทกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นเสียชีวิตระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัยหรือนอกเขตพื้นที่ตั้งสำนักงาน)
- 5) บำเหน็จดำรงชีพ
- 6) บำเหน็จตกทอด (จ่ายให้แก่ทายาทกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้รับบำนาญที่เสียชีวิต หรือกรณีไม่มีทายาทตามกฎหมาย ให้จ่ายแก่บุคคลที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้รับบำนาญที่เสียชีวิตแสดงเจตนาไว้)
- 7) เงินเพิ่มจากเงินบำนาญ

8) เงินช่วยเหลือพิเศษ (จ่ายให้แก่บุคคลที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้รับบำนาญที่เสียชีวิต ระบุไว้ในหนังสือแสดงเจตนาให้เป็นผู้มีสิทธิรับ หรือผู้มีสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดกรณีไม่ได้มีการแสดงเจตนาไว้)

9) เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.)

1.4.1 หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญปกติ

1) สิทธิในบำเหน็จหรือบำนาญเป็นสิทธิเฉพาะตัวโอนไม่ได้¹ และก่อนออกจากราชการต้องได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น²

2) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติ ได้แก่³

- ผู้ถูกไล่ออกจากราชการเพราะมีความผิด
- ผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

3) สิทธิในการขอรับบำเหน็จบำนาญปกติมีอายุความ 3 ปี⁴

4) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่พ้นหรือออกจากราชการ โดยมีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุตามความในมาตรา 12 คือ เหตุทดแทน เหตุทุพพลภาพ เหตุสูงอายุ และเหตุรับราชการนาน

- กรณีเวลาราชการ (รวมทวีคูณ) ไม่ถึง 10 ปีบริบูรณ์ มีสิทธิได้บำเหน็จ⁵
- กรณีเวลาราชการ (รวมทวีคูณ) ตั้งแต่ 10 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้บำนาญ⁵
- กรณีที่มีสิทธิได้บำนาญ จะยื่นคำขอรับบำเหน็จแทนก็ได้⁶

5) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ลาออกจากราชการด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุตามความในมาตรา 12

- กรณีมีเวลาราชการ (รวมทวีคูณ) ครบ 10 ปีบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิได้รับบำเหน็จ⁷
- ถ้ามีเวลาราชการ (รวมทวีคูณ) ไม่ครบ 10 ปี ไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญใดๆ เลย

6) เมื่อได้แจ้งการคำนวณบำเหน็จบำนาญปกติให้ผู้มีสิทธิรับทราบล่วงหน้า 2 ปีแล้ว ให้ถือว่า การคำนวณนั้นเป็นอันเด็ดขาด⁸

¹ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 9 วรรคสอง

² มาตรา 10

³ มาตรา 11 (1) และ (4) แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543

⁴ มาตรา 13

⁵ มาตรา 18

⁶ มาตรา 19

⁷ มาตรา 20 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2508

⁸ มาตรา 33

1.4.2 ประเภทของบำเหน็จบำนาญปกติ

ข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ตามมาตรา 12 แห่ง พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 ดังนี้

1) เหตุทดแทน

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งออกจากราชการเพราะเลิกหรือยุบตำแหน่ง หรือไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือซึ่งมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความคิด⁹ ซึ่งกรณีการออกจากราชการด้วยเหตุทดแทน จะมีได้ก็แต่กรณีราชการสั่งให้ออกจากราชการเท่านั้น ไม่ใช่ลาออกด้วยความสมัครใจของตนเอง

2) เหตุทุพพลภาพ

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ป่วยเจ็บทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ ตรวจแสดงความเห็นว่า ไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไปได้¹⁰ การออกจากราชการด้วยเหตุนี้จะเป็นกรณีที่ลาออกเองหรือทางราชการสั่งให้ออกก็ได้

3) เหตุสูงอายุ

กรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แล้ว ต้องพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุ หรือกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีอายุครบ 50 ปีบริบูรณ์แล้ว ประสงค์จะลาออกจากราชการ และผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสูงอายุได้¹¹

4) เหตุรับราชการนาน

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 30 ปีบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิที่จะลาออกจากราชการด้วยเหตุรับราชการนาน กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญครบ 25 ปีบริบูรณ์แล้ว ประสงค์จะลาออกจากราชการ และผู้มีอำนาจสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุรับราชการนานได้¹²

1.4.3 เวลาราชการและการนับเวลาราชการปกติ

1) การพ้นจากราชการเนื่องจากการเกษียณอายุ

กฎหมายกำหนดให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แล้ว เป็นอันพ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์นั้น โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุของข้าราชการส่วนท้องถิ่น และให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ควบคุมเกษียณอายุยื่นบัญชีรายชื่อข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จบำนาญซึ่งจะมีอายุจะครบ 60 ปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณถัดไปต่อคณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น¹³

⁹ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 14

¹⁰ มาตรา 15

¹¹ มาตรา 16 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2508

¹² มาตรา 17 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2508

¹³ มาตรา 21 - 23 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2508 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2520

2) การนับเวลาเพื่อคำนวณอายุของบุคคล

การนับอายุให้เริ่มนับแต่วันที่เกิด ตามมาตรา 16 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่นกรณีเกิดวันที่ 1 ตุลาคม 2496 จะมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 30 กันยายน 2556 และเป็นผลให้บุคคลผู้นั้นพ้นจากราชการ ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2556 สำหรับผู้ที่เกิดวันที่ 2 ตุลาคม จะครบ 60 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 ตุลาคม ดังนั้น จะเกษียณอายุราชการในวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป จึงทำให้มีสิทธิรับราชการต่อไปได้อีก 1 ปี ¹⁴

3) การนับเวลาราชการ¹⁵

- การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับแต่วันรับราชการและรับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือน แต่ต้องไม่ก่อนวันที่มีอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์เป็นต้นไป
- ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารให้มีสิทธินับเวลาราชการตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนกองประจำการเป็นเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ
- กรณีที่มีการลาป่วย หรือลา หรือต้องพักราชการได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือนเต็มเมื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับเหมือนเต็มเวลาราชการ และในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือนไม่เต็ม เมื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับเวลาตามส่วนแห่งเงินเดือนที่ได้รับ และถ้าไม่ได้รับอนุญาตให้รับเงินเดือน จะไม่นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ แต่ทั้งนี้ มิได้หมายความว่ารวมถึงผู้ที่มิได้อยู่รับราชการด้วยเหตุที่ถูกลงทัณฑ์ทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ
- กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับการคัดเลือกหรือได้สอบคัดเลือกให้ไปทำงานหรือศึกษาวิชาในต่างประเทศ และให้นับเวลาดังกล่าวสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญในระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ
- เวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญให้นับแต่จำนวนปี เศษของปีถ้าถึงครึ่งปี (6 เดือน) ให้นับเป็น 1 ปี และสำหรับเดือนหรือวัน ให้คำนวณตามวิธีการจ่ายเงินเดือน และให้นับ 12 เดือนเป็น 1 ปี สำหรับจำนวนวัน ถ้ามีรวมกันหลายระยะให้นับ 30 วันเป็น 1 เดือน

1.4.4 การนับเวลาราชการทวีคูณ

1) ข้าราชการส่วนท้องถิ่น มีสิทธินับเวลาราชการที่ปฏิบัติราชการเป็นทวีคูณ ดังนี้¹⁶

- กรณีกระทำหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้นับเวลาราชการที่ปฏิบัติการตามคำสั่งเป็นทวีคูณ

¹⁴ รายละเอียดตามหนังสือกรมการปกครอง ค่วนที่สุด ที่ มท 0313.4/ว 18597 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2537

¹⁵ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 25 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2520 และ มาตรา 27 - มาตรา 29

¹⁶ มาตรา 26 แก้ไขเพิ่มเติม โดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543

➤ กรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตพื้นที่ใด ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งประจำปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเขตที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึคนั้นเป็นทวีคูณ

➤ ถ้าผู้ใดมีเวลาราชการทวีคูณในเวลาเดียวกันหลายประการ ให้นับเวลาระหว่างนั้นเป็นทวีคูณแต่ประการเดียว

2) ประกาศใช้กฎอัยการศึก บางกรณีได้มีการประกาศใช้ทั่วประเทศ แต่ต่อมาได้มีการยกเลิก และคงให้มีการใช้ประกาศกฎอัยการศึกต่อไปเป็นบางพื้นที่

ประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศ มีดังนี้

➤ ตั้งแต่วันที่ 7 ตุลาคม 2519 ถึงวันที่ 5 มกราคม 2520 รวม 3 เดือน

➤ ตั้งแต่วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 ถึงวันที่ 2 พฤษภาคม 2534 รวม 2 เดือน 8 วัน

ประกาศใช้กฎอัยการศึกบางพื้นที่มีช่วงเวลา จากจังหวัดนั้นๆ ที่มีการประกาศใช้

กฎอัยการศึก

❖ ตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม 2534 ถึงวันที่ 12 พฤศจิกายน 2541

รวม 7 ปี 6 เดือน 10 วัน

❖ ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2541 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2543

รวม 2 ปี - เดือน 3 วัน

❖ ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 20 กรกฎาคม 2548

รวม 1 ปี 6 เดือน 17 วัน

❖ ตั้งแต่วันที่ 26 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 20 กรกฎาคม 2548

รวม 1 ปี 5 เดือน 26 วัน

การนับเวลาราชการทวีคูณที่แท้จริง ต้องหักวันที่มิได้ปฏิบัติราชการประจำในวันที่ประกาศใช้กฎอัยการศึก เช่น วันลาป่วย วันลาภิกขุ วันลาคลอดบุตร เป็นต้น

1.4.5 การนับเวลาราชการต่อเนื่องกรณีการกลับเข้ารับราชการใหม่¹⁷

1) กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดออกจากราชการไปแล้ว ถ้าภายหลัง กลับเข้ารับราชการใหม่นับแต่วันที่ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543 ใช้บังคับ คือ ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2543 เป็นต้นไป ให้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังได้ เว้นแต่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้น ถูกปลดออกหรือไล่ออกจากราชการเนื่องจากกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญจากการรับราชการตอนก่อนออกจากราชการ

¹⁷ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 มาตรา 30 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543

2) กรณีจะนับเวลาราชการต่อเนื่องสำหรับการกลับเข้ารับราชการใหม่ ถ้าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นได้รับบำเหน็จบำนาญไปแล้ว ให้พิจารณาดังนี้

➤ **กรณีรับบำเหน็จ**

กรณีรับบำเหน็จไปแล้วต้องคืน บำเหน็จที่ได้รับพร้อมดอกเบี้ย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับระยะเวลาในการคืนบำเหน็จข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อนับเวลาราชการต่อเนื่อง ประกาศ ณ วันที่ 26 กรกฎาคม 2554 (ศึกษารายละเอียดในภาคผนวก) สาระสำคัญโดยสรุป คือ

- คืนภายใน 90 วันนับแต่วันที่กลับเข้ารับราชการ คิดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนของบุคคลทั่วไปของธนาคารออมสินในปีนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ โดยไม่ต้องนำดอกเบี้ยมาทบทวน โดยเริ่มคิดตั้งแต่วันที่ได้รับบำเหน็จเป็นต้นไปจนถึงวันก่อนวันที่กลับเข้ารับราชการ

- สามารถทำหนังสือขอผ่อนผันเวลาคืนหากไม่สามารถคืนภายใน 90 วัน แต่คิดดอกเบี้ยเพิ่มร้อยละ 7.5 ต่อปีสำหรับเวลาที่เกิน

- กรณีไม่ยื่นเรื่องขอคืนภายใน 90 วันนับแต่วันที่กลับเข้ารับราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจอนุมัติ และถ้าสาเหตุการคืนล่าช้าเกิดจากตัวข้าราชการเอง จะคิดดอกเบี้ยเพิ่มอีกร้อยละ 7.5 ต่อปี ตั้งแต่วันที่กลับจนถึงวันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับเงินคืนครบถ้วน

- กรณีถ้าเดิมไม่ได้เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ให้ส่งบำเหน็จพร้อมดอกเบี้ยคืนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดที่กลับเข้ารับราชการใหม่

- เงินบำเหน็จและดอกเบี้ยที่ส่งคืน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำส่งสำนักงาน กบท. ทันที พร้อมหลักฐานรายละเอียดประกอบการส่งคืนเงินบำเหน็จตามวิธีการส่งเงินสมทบ

- สิทธิการนับเวลาราชการต่อเนื่อง มีผลต่อเมื่อได้คืนเงินบำเหน็จและดอกเบี้ยครบถ้วนแล้ว

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์นี้ ให้ขอทำ ความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยเป็นราย ๆ ไป

➤ **กรณีรับบำนาญ**

- ให้คงจ่ายบำนาญตลอดเวลาที่กลับเข้ารับราชการใหม่นั้น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ แจ่งไปยังเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นรับบำนาญอยู่เพื่องการจ่ายบำนาญ

- ถ้าประสงค์จะรับบำนาญต่อไป จะต้องมิหนังสือแจ้งความประสงค์ต่อเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันกลับเข้ารับราชการ และจะนับเวลาราชการต่อเนื่องไม่ได้ โดยถือปฏิบัติ ดังนี้

❖ ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อออกจากราชการ (ครั้งแรก) ให้คงจ่ายบำนาญ

❖ ถ้าเงินเดือนใหม่น้อยกว่าเงินเดือนเดิม ให้รับบำนาญเท่ากับผลต่างของเงินเดือนใหม่และเงินเดือนเดิม ทั้งนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่ แจ้งไปยังเจ้าสังกัดที่ผู้นั้นรับบำนาญอยู่ทราบ และ

- สิทธิการรับบำนาญครั้งหลัง เมื่อออกจากราชการให้มีสิทธิได้รับบำนาญ โดยคำนวณจากเงินเดือนและเวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิม สิทธิรับบำนาญในครั้งหลังจะเปลี่ยนเป็นขอรับบำนาญหนึ่งแทนก็ได้

- สิทธิการนับเวลาราชการต่อเนื่องนี้ ให้ใช้บังคับกับกรณีที่ย้ายราชการ ซึ่งกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

3) กรณีการโอนหรือสั่งให้ข้าราชการผู้ใดไปรับราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการโอนหรือสั่งให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นไปรับราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน ให้นับเวลาราชการของข้าราชการ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นสำหรับคำนวณบำนาญบำเหน็จบำนาญ ติดต่อกัน

1.5 แนวทางปฏิบัติ และการคำนวณสิทธิประโยชน์ต่างๆ

1.5.1 เงินเดือนที่ใช้สำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญ¹⁸

1) ใช้เงินเดือนเดือนสุดท้ายเป็นเกณฑ์คำนวณ โดยเงินเดือนเดือนสุดท้าย หมายถึง เงินเดือนที่ได้รับจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ ออกจากการรวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ แต่ไม่รวมเงินเพิ่มอย่างอื่น ๆ¹⁹

2) กรณีพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุ คือ พ้นจากราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ อายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ เงินเดือนเดือนสุดท้ายให้หมายรวมถึงเงินเดือนที่ได้เลื่อนในวันสุดท้ายของ ปีงบประมาณนั้นด้วย แต่ทั้งนี้การเลื่อนเงินเดือนในวันสุดท้ายของปีงบประมาณนั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิ รับเงินเดือนที่ได้เลื่อน

1.5.2 วิธีคำนวณบำเหน็จบำนาญ²⁰

1) **บำเหน็จ** หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายให้ครั้งเดียว²¹ คำนวณโดย

➤ เงินเดือนเดือนสุดท้าย x จำนวนปีเวลาราชการ

¹⁸ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 มาตรา 31 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2518

¹⁹ มาตรา 4 วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530

²⁰ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 32 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543

²¹ มาตรา 4 วรรคเจ็ด

2) บำนาญ หมายถึง เงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการมาซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน²²
คำนวณโดย

➤ เงินเดือนเดือนสุดท้าย x จำนวนปีเวลาราชการ

50

จำนวนปีเวลาราชการ ที่ใช้คำนวณบำเหน็จบำนาญนอกจากจะนับเวลาราชการปกติแล้ว ให้นับเวลา
ทวิคูณเข้าด้วยเพราะถือว่าเป็นเวลาราชการเช่นกัน²³

1.5.3 การขอรับบำเหน็จบำนาญปกติ²⁴

1) ผู้ประสงค์จะขอรับบำเหน็จบำนาญปกติ ต้องยื่นเรื่องต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ตนสังกัดครั้งสุดท้าย ตามแบบ บ.ท. 1 (ผู้มีสิทธิเป็นผู้ยื่นด้วยตนเอง) และแบบ บ.ท. 2 พร้อมทั้ง
สำเนาคำสั่ง หรือหนังสือรับรองการบรรจุ หรือแต่งตั้งเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น รวม 3 ชุด

2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการขอรับบำเหน็จบำนาญ รวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
เสนอจังหวัดภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง พร้อมแบบคำนวณการตรวจสอบบำเหน็จบำนาญ ดังนี้

(1) สมุดประวัติหรือบัตรประวัติข้าราชการส่วนท้องถิ่น

(2) ใบรับรองสมุดประวัติ อัตราเงินเดือน เงินเพิ่ม (ถ้ามี) และเวลาทวิคูณระหว่าง
ประจำปฏิบัติหน้าที่ในเขตที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึกตามแบบ บ.ท. 3

(3) สำเนาคำสั่งเลื่อนเงินเดือนเดือนสุดท้ายก่อนออกราชการ สำหรับผู้ที่ครบเกษียณอายุ
ให้ใช้สำเนาคำสั่งเลื่อนเงินเดือนในวันที่ 30 กันยายน ของปีที่พ้นจากราชการ

(4) สำเนาคำสั่งที่ให้ออก หรืออนุญาตให้ลาออกจากราชการ แล้วแต่กรณี

(5) สำหรับผู้ที่ยื่นออกจากราชการเพราะเหตุทุพพลภาพ ต้องมีต้นฉบับหรือสำเนาภาพถ่าย
ใบแสดงความเห็นของแพทย์ที่ทางราชการรับรอง ซึ่งตรวจและให้ความเห็นว่า ไม่สามารถจะรับราชการ
ในหน้าที่ได้ต่อไป

(6) หลักฐานการมีสิทธิได้นับเวลาทวิคูณ

- สำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ต้องเป็นเอกสาร
ที่รับรองโดยกรมการเงินกลาโหม กระทรวงกลาโหม

- สำหรับผู้ปฏิบัติราชการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ต้องเป็นเอกสาร
ที่รับรองโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน

- สำหรับผู้ปฏิบัติราชการลับหรือปฏิบัติราชการตามแผนป้องกันประเทศ หรือ
ปฏิบัติราชการกรณีอื่น ต้องเป็นเอกสารตามแบบที่กระทรวงกลาโหมขอทำความตกลงกับ
กระทรวงมหาดไทย หรือตามที่แจ้งให้กระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว

²² พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 มาตรา 4 วรรคแปด

²³ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 97/2505 ลงวันที่ 3 มกราคม 2505 ข้อ 4

²⁴ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 16

(7) หลักฐานการพิจารณาขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลราชการส่วนท้องถิ่น

(ก.จ.จ. หรือ ก.ท.จ. หรือ ก.อบต. จังหวัด หรือ ก.เมืองพัทยา)

- สำหรับผู้ที่มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงก่อนออกจากราชการ ซึ่งมีคำสั่งปลดออก ถือเสมือนลาออกเพื่อประกอบการใช้สิทธิขอรับบำเหน็จบำนาญ

- สำหรับผู้ที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการเพราะหย่อนความสามารถ และมีสิทธิขอรับบำเหน็จบำนาญด้วยเหตุทดแทน

- สำหรับผู้ที่ออกจากราชการโดยมีกรณีหรือต้องหาว่ากระทำความผิดวินัยก่อนออกจากราชการ หรือมีกรณีต้องหาว่ากระทำความผิดทางอาญา และกรณียังไม่ถึงที่สุด ให้มีการประกันด้วยบุคคลหรือทรัพย์สิน

1.5.4 บำเหน็จบำนาญพิเศษ

1) สิทธิและเหตุในการขอรับบำเหน็จบำนาญพิเศษ

เป็นสิทธิเฉพาะตัวเช่นเดียวกับบำเหน็จบำนาญปกติ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่จะมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญพิเศษ เนื่องจากประสบเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. กรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติราชการในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ ทำให้ได้รับอันตรายจนพิการ เสียแขนหรือขา หูหนวกทั้งสองข้าง ตาบอด หรือได้รับการป่วยเจ็บซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจแล้วและแสดงว่าถึงทุพพลภาพไม่สามารถจะรับราชการต่อไปได้อีก เว้นแต่การได้รับอันตรายได้รับการป่วยเจ็บหรือการถูกประทุษร้ายนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง²⁵ ซึ่งเมื่อมีสิทธิรับบำนาญพิเศษ ถึงแม้จะยังไม่มียกเลิกสิทธิรับบำนาญปกติก็ตาม ก็จะได้รับบำนาญปกติ คำนวณบวกรวมกับบำนาญพิเศษด้วย²⁶

ข. กรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับบำเหน็จหรือบำนาญไปแล้ว ถ้าภายใน 3 ปี นับแต่วันที่ออกจากราชการ หากปรากฏว่าเกิดป่วยเจ็บทุพพลภาพโดยปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าการป่วยเจ็บถึงทุพพลภาพดังกล่าว เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการในระหว่างที่รับราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญพิเศษ โดยจ่ายให้นับแต่วันขอ โดยถ้ารับบำนาญไปแล้วก็ให้ได้รับบำนาญพิเศษด้วย ถ้ารับบำเหน็จไปแล้วให้จ่ายเฉพาะบำนาญพิเศษ²⁷

ค. กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้รับการป่วยเจ็บทุพพลภาพเนื่องจากต้องไปปฏิบัติราชการเป็นครั้งคราวนอกตำบลที่ตั้งสำนักงานประจำ หรือต้องประจำปฏิบัติราชการในท้องที่กันดารที่จะต้องเสี่ยงต่อโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งท้องที่นั้นได้กำหนดไว้โดยพระราชกฤษฎีกา และข้าราชการส่วนท้องถิ่นเกิดป่วยเจ็บทุพพลภาพ ดังเช่นข้อ ก. ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นมีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ²⁸

²⁵ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 36

²⁶ มาตรา 39

²⁷ มาตรา 37

²⁸ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 41

ง. กรณีประสบเหตุตามข้อ ก. หรือ ข้อ ข. และถึงแก่ความตายก่อนได้รับบำนาญพิเศษให้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ ทายาท ดังนี้²⁹

(1) ในยามปกติ ให้จ่ายทายาทเป็นจำนวนถึงเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

(2) กรณีปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างเวลาที่มีการรบหรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้จ่ายบำนาญพิเศษแก่ทายาทจำนวน 40 ใน 50 ส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย

จ. กรณีประสบเหตุตามข้อ ค. และถึงแก่ความตายก่อนได้รับบำนาญพิเศษให้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ ทายาท เป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของเงินเดือนเดือนสุดท้ายของผู้ตาย³⁰

ฉ. กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นสูญหายและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นได้รับอันตรายดังกล่าวตามข้อ ก. ถึงแก่ความตายแล้ว เมื่อพ้นกำหนด 2 เดือนนับแต่วันสูญหาย ให้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ทายาท ตามข้อ ง.³¹

2) หลักฐานประกอบการขอรับบำนาญพิเศษ

ต้องแสดงรายงานแพทย์ที่ทางราชการรับรอง กับรายงานแสดงเหตุที่ต้องรับอันตรายได้รับการป่วยเจ็บหรือถูกประทุษร้ายนั้นด้วย โดยในกรณีสูญหายตามข้อ 1) ฉ. ให้แสดงถึงเหตุการณ์อันทำให้ควรเชื่อได้ว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นได้รับอันตรายถึงตาย³²

3) การคำนวณบำนาญพิเศษ

กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนด การคำนวณบำนาญพิเศษตามสมควรแก่เหตุการณ์ ประกอบกับความพิการและทุพพลภาพของข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้น ตามอัตราดังต่อไปนี้³³

➤ ในยามปกติมีอัตราตั้งแต่ 5 ใน 50 ส่วนจนถึง 20 ใน 50 ส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้าย

➤ กรณีผู้ที่ต้องไปราชการหรือปฏิบัติราชการโดยอากาศยานในอากาศ หรือโดยเรือดำน้ำ หรือมีหน้าที่ทำการดำน้ำ หรือการกวาดทุ่นระเบิด หรือมีหน้าที่ซุ่มทำลาย ทำหรือประกอบวัตถุระเบิด หรือมีหน้าที่เกี่ยวกับไอพิน ถ้าได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้น ให้ได้รับบำนาญพิเศษเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งของเงินเดือนเดือนสุดท้าย

²⁹ พ.ร.บ.บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 40 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2508

³⁰ พ.ร.บ.บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 41 บรรคสอง

³¹ มาตรา 42

³² มาตรา 46

³³ มาตรา 38

➤ กรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดในระหว่างเวลาที่มีการรบ หรือการสงคราม หรือมีการปราบปรามการจลาจล หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ถ้าข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้รับอันตรายด้วยหน้าที่ที่กระทำนั้นก็จะได้รับบำนาญพิเศษเป็นจำนวน 30 ใน 50 ส่วน จนถึง 35 ใน 50 ส่วนของเงินเดือนเดือนสุดท้าย และในกรณีที่ไม่มีเงินเดือนให้ถือเงินเดือนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดเป็นเงินเดือนเดือนสุดท้าย

4) หลักเกณฑ์ในการจ่ายบำนาญพิเศษแก่ทายาท

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นเสียชีวิตไม่ว่าจะเสียชีวิตในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ก็ตาม ทายาทของข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นมีสิทธิรับบำนาญพิเศษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่ถ้าเป็นกรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นเสียชีวิตอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ปฏิบัติหน้าที่ ทายาทมีสิทธิรับบำนาญพิเศษ แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่เสียชีวิต นอกเหนือจากสิทธิในการรับบำนาญพิเศษด้วย ในอัตราตามข้อ 1) ง. – ฉ.

➤ ทายาทผู้มีสิทธิรับบำนาญพิเศษ ให้แบ่งส่วนตามสิทธิ ดังนี้³⁴

(1) บุตร ให้ได้รับ 2 ส่วน ถ้าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตาย มีบุตรตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป ให้ได้รับ 3 ส่วน

(2) สามี หรือ ภริยา ให้ได้รับ 1 ส่วน

(3) บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ 1 ส่วน

ถ้าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายไม่มีทายาทผู้มีสิทธิตามข้อ (1) (2) (3) หรือทายาทดังกล่าวนั้นได้ตายไปก่อน ก็ให้แบ่งบำนาญพิเศษระหว่างทายาทผู้มีสิทธิที่เหลืออยู่ตามส่วน

➤ กรณีปรากฏมีทายาทเพิ่มขึ้นหลังจ่ายบำนาญพิเศษแล้ว

หากปรากฏว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่า เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อน หรือภายใน 1 ปีนับแต่วันที่บิดาตาย หรือนับแต่วันที่ารู้หรือควรรู้ถึงความตายของบิดาเพิ่มขึ้นหลังจากที่มีการจ่ายบำนาญแล้ว ให้แบ่งบำนาญพิเศษนั้นใหม่แก่ทายาทผู้มีสิทธิตั้งแต่วันตายของเจ้าบำนาญ กรณีเช่นนี้ให้จังหวัดหักเอาจากทายาทซึ่งรับบำนาญพิเศษไปก่อนหน้าแล้วคืนตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด กรณีไม่สามารถหักคืนได้ จังหวัดไม่ต้องรับผิดชอบการจ่ายแต่อย่างใด³⁵

ในกรณีดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการส่งจ่ายเงินบำนาญพิเศษกรณีมีทายาทเพิ่มขึ้น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เบิกเงินบำนาญพิเศษ หักเงิน

³⁴ พ.ร.บ.บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 5)

พ.ศ. 2530

³⁵ มาตรา 43 วรรคสาม และวรรคสี่

บำนาญพิเศษของผู้ซึ่งได้รับเงินไปตั้งแต่วันเกิดสิทธิ คืนให้แก่บุตรดังกล่าวตามสิทธิที่บุตรผู้นั้นจะได้รับ ทุกเดือนจนกว่ายอดเงินที่หักจะครบจำนวนที่ผู้นั้นรับเงินไป และในกรณีที่หักเงินบำนาญพิเศษได้ไม่ครบ จำนวนที่รับเงินไป หรือไม่มีเงินบำนาญพิเศษที่จะหักชดใช้ได้ ให้จังหวัดสั่งให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นผู้เบิกเรียกเงินจากผู้ที่ได้รับเงินไป หรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิคืนเพื่อจ่ายให้แก่บุตรดังกล่าว ตามสิทธิที่บุตรผู้นั้นจะได้รับ หากเรียกคืนไม่ได้หรือเรียกได้ไม่ครบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้ง ให้บุตรผู้นั้นเรียกร้องเอาจากผู้ที่ได้รับเงินไปหรือได้รับไปโดยไม่มีสิทธิต่อไป³⁶

➤ **กรณีไม่มีทายาทผู้มีสิทธิรับบำนาญพิเศษ³⁷**

(1) ให้บุคคลผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นว่า มีหลักฐานแสดงได้ว่าเป็น ผู้อุปการะผู้ตายอยู่ หรือเป็นผู้อยู่ในอุปการะของผู้ตาย ให้เป็นผู้รับบำนาญพิเศษตามส่วนที่ผู้ว่าราชการ จังหวัดจะกำหนด

(2) ในกรณีที่ได้จ่ายบำนาญพิเศษให้แก่ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะของผู้ตายแล้ว หากปรากฏภายหลังว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งได้ มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายใน 1 ปีนับแต่วันที่บิดาตาย หรือนับแต่วันที่ารู้หรือ ควรรู้ถึงความตายของบิดา ให้สั่งจ่ายบำนาญพิเศษให้แก่บุตรซึ่งศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรโดยชอบ ด้วยกฎหมายดังกล่าว

(3) กรณีไม่สามารถเรียกเงินบำนาญพิเศษที่จ่ายให้ ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ ที่รับไปแล้วคืนได้ ให้นำความในวรรคสาม และวรรคสี่ในมาตรา 43 มาใช้บังคับ

➤ **กำหนดเวลาและเงื่อนไขการจ่ายบำนาญพิเศษแก่ทายาท³⁸**

(1) บุตร ให้มีสิทธิได้รับจนอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เว้นแต่เมื่ออายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ นั้นกำลังศึกษาในชั้นเตรียมอุดมศึกษาหรือในชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ทางราชการ รับรองให้เทียบเท่า ก็ให้ได้รับต่อไปตลอดเวลาที่ยังทำการศึกษาในสถานศึกษา แต่ให้มีสิทธิรับโดย อายุต้องไม่เกิน 25 ปีบริบูรณ์

(2) สามีหรือภรรยา ให้ได้รับตลอดชีวิตเว้นแต่ทำการสมรสใหม่

(3) บิดามารดา ให้ได้รับตลอดชีวิต

(4) บุคคลอื่นได้แก่ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ ถ้าอายุยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ ให้อนุโลมรับอย่างบุตร แต่ถ้าไม่เข้าลักษณะดังกล่าวให้รับเพียง 10 ปี

(5) กรณีผู้มีสิทธิรับบำนาญพิเศษเป็นผู้พิการถึงทุพพลภาพอยู่ก่อนแล้ว หรือ ในระหว่างที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ก็ให้ผู้นั้นได้รับบำนาญพิเศษตลอดเวลาที่ทุพพลภาพอยู่

³⁶ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 40

³⁷ พ.ร.บ.บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 43 วรรคห้า แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530

³⁸ พ.ร.บ.บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 44

(6) ทายาท หรือบุคคลซึ่งได้รับบำนาญพิเศษดังกล่าวข้างต้น ตายหรือหมดสิทธิไป ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอันยุติ³⁹

5) อัตราขั้นต่ำของบำนาญพิเศษ / บำเหน็จพิเศษเหตุทุพพลภาพ⁴⁰

ผู้รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพรายใด หากได้รับรวมกับบำนาญปกติ (ถ้ามี) แล้วได้รับไม่ถึงเดือนละ 15,000 บาท ให้ได้รับบำนาญพิเศษเพิ่มจนครบ 15,000 บาท และผู้มีสิทธิจะได้รับจะยื่นคำขอเปลี่ยนเป็นรับบำเหน็จพิเศษแทนได้เป็นจำนวนเท่ากับบำนาญพิเศษ 60 เดือน โดยมีแนวทางปฏิบัติปรากฏตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.5/ว 924 ลงวันที่ 3 เมษายน 2556

6) การขอรับบำนาญพิเศษของทายาท

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นตายและทายาทมีสิทธิรับบำนาญพิเศษ ให้ผู้มีสิทธิรับบำนาญพิเศษยื่นคำขอพร้อมกับหลักฐานที่เกี่ยวข้อง⁴¹ และให้เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐานเสนอจังหวัดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ดังนี้

1) หลักฐานเช่นเดียวกับที่ขอรับบำเหน็จตกทอด ตามข้อ 1.5.6

2) หลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่

(1) คำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือหลักฐานเกี่ยวกับการไปปฏิบัติราชการ

(2) รายงาน หรือรายละเอียดการปฏิบัติหน้าที่ราชการจนเป็นเหตุให้ถูกประทุษร้ายหรือได้รับอันตราย

(3) รายงานของผู้ร่วมงาน หรือผู้รู้เห็นเหตุการณ์ใกล้ชิด (ถ้ามี)

(4) รายงานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรณีที่ถูกประทุษร้าย หรือได้รับอันตรายนั้นเกิดจากการกระทำผิดอาญาของผู้หนึ่งผู้ใด หรือสำเนาคำพิพากษาคดีนั้น

(5) ในกรณีที่ไม้อาจแนบหลักฐานตาม (4) หรือหลักฐานตาม (4) ไม่ปรากฏชัดว่าการถูกประทุษร้ายหรือได้รับอันตรายนั้นเกิดจากความผิดหรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นเองหรือไม่ ต้องมีเอกสารหลักฐานการสอบสวน พร้อมทั้งสรุปความเห็นของคณะกรรมการซึ่งผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งขึ้นสอบสวนว่า การถูกประทุษร้ายหรือได้รับอันตรายนั้นเกิดจากความผิด หรือความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นเองหรือไม่

(6) คำสั่งเลื่อนเงินเดือนกรณีพิเศษ (ถ้ามี)

³⁹ มาตรา 43 วรรคท้าย แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2530

⁴⁰ มาตรา 45 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2557

⁴¹ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 20

1.5.5 บำเหน็จดำรงชีพ ⁴²

บำเหน็จดำรงชีพ เป็นเงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือการดำรงชีพให้แก่ผู้รับบำนาญ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และพอเพียงกับเศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนี้

- 1) จ่ายให้แก่ผู้รับบำนาญปกติ หรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ
- 2) สิทธิในการขอรับเป็นไปตามอัตราและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ⁴³ ดังนี้
 - ไม่เกิน 15 เท่าของบำนาญรายเดือน แต่ไม่เกิน 400,000 บาท โดยขอรับดังนี้
 - (1) อายุต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ ขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกิน 200,000 บาท
 - (2) อายุตั้งแต่ 65 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกิน 400,000 บาท
 แต่ถ้าใช้สิทธิรับตาม (1) ไปแล้ว ให้ขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้ไม่เกินส่วนที่ยังไม่ครบตามสิทธิของผู้นั้น
- 3) กรณีผู้รับบำนาญรายใด รับทั้งบำนาญปกติและบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพให้นำบำนาญปกติและบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ รวมเป็นบำนาญรายเดือนเพื่อคำนวณจ่ายเป็นบำเหน็จดำรงชีพ
- 4) เมื่อผู้รับบำนาญรับบำเหน็จดำรงชีพแล้ว ผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จดำรงชีพอีก ถ้าภายหลังผู้นั้นกลับเข้ารับราชการใหม่และได้ออกจากราชการในครั้งหลังโดยเลือกรับบำนาญ
- 5) กรณีข้าราชการบำนาญกลับเข้ารับราชการใหม่ โดยมีสิทธินับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลังตามมาตรา 30 และเมื่อออกจากราชการ โดยในครั้งหลังเลือกรับบำเหน็จให้นำจำนวนเงินบำเหน็จดำรงชีพที่เคยใช้สิทธิขอรับไปแล้วนำไปหักออกจากเงินบำเหน็จที่คำนวณได้ในครั้งหลัง
- 6) กรณีผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ ได้แสดงเจตนาขอรับบำเหน็จดำรงชีพแล้ว แต่ได้ถึงแก่ความตายก่อนได้รับบำเหน็จดำรงชีพ ให้ระงับการจ่ายเงินดังกล่าว
- 7) กรณีผู้รับบำนาญปกติหรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพถึงแก่ความตาย การจ่ายบำเหน็จตกทอด ให้หักเงินออกจากบำเหน็จตกทอดที่จะได้รับเท่ากับเงินบำเหน็จดำรงชีพเสียก่อน
- 8) กรณีผู้รับบำนาญ หรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งถูกกล่าวหา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดวินัย หรืออาญาก่อนออกจากราชการ จะขอรับบำเหน็จดำรงชีพได้เมื่อกรณีหรือคดีถึงที่สุดและมีสิทธิรับบำนาญ
- 9) ระยะเวลาในการขอรับบำเหน็จดำรงชีพ
 - ขอรับได้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี
 - ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งออกจากราชการและเลือกรับบำนาญ จะขอรับบำเหน็จ

⁴² พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 ลักษณะ3/1 มาตรา 46/1 เพิ่มเดิมโดย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2548

⁴³ กฎกระทรวง ลงวันที่ 8 มีนาคม 2548 และ กฎกระทรวง ลงวันที่ 14 ก.ค. 2552

ดำรงชีพพร้อมกับรับบำนาญในวันที่ขึ้นเรื่องขอรับบำนาญก็ได้ แต่ถ้าไม่ขอรับบำนาญหนึ่งดำรงชีพพร้อมกับการขึ้นเรื่องขอรับบำนาญในวันดังกล่าว หากภายหลังจะขอรับบำนาญหนึ่งดำรงชีพให้ขอรับได้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี

1.5.6 บำเหน็จตกทอด

เงินที่จ่ายให้แก่ทายาทของข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้รับบำนาญที่ถึงแก่ความตาย ดังนี้

1) การคำนวณบำเหน็จตกทอดกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นถึงแก่ความตาย⁴⁴

ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งถึงแก่ความตายระหว่างรับราชการ ถ้าความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจาก การประพฤติด้อย่างร้ายแรงของตนเอง ให้จ่ายบำเหน็จตกทอดแก่ทายาทหรือผู้มีสิทธิเป็นจำนวนเท่ากับ

➤ เงินเดือนเดือนสุดท้าย x จำนวนปีเวลาราชการ

โดยให้จ่ายแก่ผู้มีสิทธิตามหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายบำเหน็จตกทอด ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ถึงแก่ความตายโดยอนุ โลม ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการบัญญัติให้กระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดในเรื่องใด ก็ให้กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดในเรื่องนั้นแทน

2) การคำนวณบำเหน็จตกทอดกรณีผู้รับบำนาญส่วนท้องถิ่นถึงแก่ความตาย⁴⁵

กรณีผู้ได้รับบำนาญปกติ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติ หรือผู้รับบำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ ถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำเหน็จตกทอดแก่ทายาท หรือผู้มีสิทธิ เป็นจำนวนเท่ากับ

➤ (บำนาญรายเดือน + เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.)) x 30

กรณีผู้รับบำนาญได้ใช้สิทธิขอรับเงินบำนาญดำรงชีพแล้วและเมื่อเสียชีวิต บำเหน็จตกทอดที่ต้องจ่ายแก่ทายาท หรือผู้มีสิทธิต้องหักเงินตามจำนวนบำนาญดำรงชีพที่ผู้รับบำนาญได้รับแล้วออกก่อนด้วย

3) หลักเกณฑ์การจ่ายบำเหน็จตกทอด

จ่ายให้แก่ทายาท หรือผู้มีสิทธิ โดยอนุ โลมตาม พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 และที่แก้ไขเพิ่มเติมที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน⁴⁶ ดังนี้

➤ ทายาทที่มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอด ได้แก่

(1) บุตรให้ได้รับ 2 ส่วน ถ้าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตาย มีบุตรตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป ให้ได้รับ 3 ส่วน

(2) สามี หรือ ภริยา ให้ได้รับ 1 ส่วน

⁴⁴ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 47 วรรคแรก แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2543

⁴⁵ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 48 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2556

⁴⁶ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. 2494 มาตรา 48 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2539

(3) บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ 1 ส่วน

➤ กรณีที่ไม่มีทายาทตาม (1) (2) (3) หรือทายาทดังกล่าวนั้นได้ตายไปก่อน ให้แบ่งบำเหน็จตกทอดระหว่างทายาทผู้มีสิทธิที่เหลืออยู่ตามส่วน

➤ กรณีไม่มีทายาทดังกล่าวเลย ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้รับบำนาญที่เสียชีวิตได้แสดงเจตนาไว้ต่อส่วนราชการเจ้าสังกัดตามแบบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

➤ กรณีไม่มีทายาทและบุคคลที่ได้แสดงเจตนาไว้ หรือบุคคลนั้นได้ตายไปก่อนให้สิทธิในบำเหน็จตกทอดเป็นอันยุติลง

➤ กรณีจ่ายบำเหน็จตกทอดไปแล้ว หากปรากฏว่ามีบุตรเพิ่มขึ้นโดยคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายใน 1 ปีนับแต่วันที่บิดาตาย หรือนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงความตายของบิดา ให้แบ่งบำเหน็จตกทอดนั้นใหม่ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิ โดยถือว่าบุตรชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษานั้นเป็นทายาทผู้มีสิทธิตั้งแต่วันตายของข้าราชการส่วนท้องถิ่น กรณีเช่นนี้ให้จังหวัดเรียกคืนบำเหน็จตกทอดจากทายาทซึ่งรับบำเหน็จตกทอดไปก่อนแล้วตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

➤ กรณีไม่สามารถเรียกคืนบำเหน็จตกทอดที่จ่ายให้ทายาทซึ่งรับเงินไปในส่วนของตนได้ จังหวัดไม่ต้องรับผิดชอบจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดแก่บุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายย้อนหลังไปถึงวันเกิดสิทธิรับบำเหน็จตกทอดแต่อย่างใด

➤ กรณีได้จ่ายบำเหน็จตกทอดให้แก่ผู้มีสิทธิตามคำสั่งจังหวัดแล้ว หากปรากฏในภายหลังว่ามีบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายตามเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ให้จังหวัดส่งจ่ายเงินรายนั้นใหม่⁴⁷

4) การขอรับบำเหน็จตกทอดกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นถึงแก่ความตาย⁴⁸

➤ ทายาทผู้มีสิทธิ หรือผู้ที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ได้แสดงเจตนาไว้แล้วแต่กรณียื่นเรื่องขอรับบำเหน็จตกทอดด้วยตนเองตามแบบ บ.ท. 1 แบบ บ.ท. 2 และแบบ บ.ท. 5 ต่อราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายสังกัดอยู่ครั้งสุดท้าย พร้อมด้วยสำเนามรณบัตร รวม 3 ชุด และให้คำรับรองว่าจะชดใช้เงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ ตลอดจนค่าเสียหายต่าง ๆ คืนแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ตามแบบ บ.ท. 6 หรือแบบหนังสือรับรองการชดใช้เงินคืนให้แก่ทางราชการ (สำหรับผู้เยาว์คนเสมือนไร้ความสามารถ คนไร้ความสามารถ ให้ผู้ปกครองในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมผู้พิทักษ์หรือผู้อนุบาล ลงชื่อแทนหรือให้ความยินยอม แล้วแต่กรณี)

⁴⁷ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 40

⁴⁸ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 19

➤ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้รับเรื่องขอรับบำเหน็จตกทอดจากผู้ยื่นแล้ว ให้สอบสวนบันทึกปากคำของผู้ยื่นในหัวข้อรายละเอียด ดังนี้

- (1) ผู้ตายได้ตายด้วยเหตุใด
- (2) ชื่อตัว ชื่อสกุลของบิดาและมารดาของผู้ตายชื่ออะไร และยังมีชีวิต หรือถึงแก่กรรมไปแล้ว ตั้งแต่เมื่อใด
- (3) ผู้ตายมีสามีหรือภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ถ้ามี ชื่อตัว ชื่อสกุลอะไร และให้มีหลักฐานใบสำคัญการสมรสประกอบด้วย หากไม่มีหลักฐานให้ชี้แจงเหตุผลโดยชัดแจ้ง
- (4) ผู้ตายมีบุตรกี่คน ชื่ออะไร เกิดวันเดือนปีใด ถ้าเป็นบุตรเกิดก่อนสมรส ต้องให้สอบสวนโดยละเอียดต่อไปด้วยว่าต่อมาบิดามารดาได้สมรสกัน หรือได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร หรือศาลพิพากษาว่าเป็นบุตรหรือไม่ ทั้งนี้ ให้ส่งหลักฐานต่าง ๆ เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาใบสำคัญการสมรส สำเนาทะเบียนการรับรองบุตร หรือสำเนาคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตร และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นใดประกอบการพิจารณาด้วย

➤ ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการขอรับบำเหน็จบำนาญปกติตามข้อ 1.5.3 และให้เสนอจังหวัดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง โดยให้แนบหลักฐานเพิ่มเติมดังนี้

(1) หลักฐานเกี่ยวกับการตาย

(ก) สำเนามรณบัตรกรณีตายโดยเหตุปกติ หรือสำเนามรณบัตร ประกอบหลักฐานการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น รายงานการชันสูตรพลิกศพ รายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี รายงานการสอบสวน ฯลฯ กรณีตายโดยผิดธรรมชาติ

(ข) สำเนาคำสั่งศาลสำหรับผู้ที่ถูกสั่งให้เป็นคนสาบสูญ

(ค) หลักฐานการสอบสวน พร้อมทั้งสรุปความเห็นของคณะกรรมการที่ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้งเพื่อสอบสวนพฤติการณ์และกรณีแวดล้อมทั่ว ๆ ไป สำหรับผู้ที่ไม่ทราบแน่ชัดว่าการตายมีสาเหตุเนื่องจากการประทุษร้ายอย่างร้ายแรงของตนเองหรือไม่

(ง) หลักฐานการวินิจฉัยขององค์กรกลางบริหารงานบุคคลราชการส่วนท้องถิ่น (ก.จ.จ. หรือ ก.ท.จ. หรือ ก.อบต.จังหวัด หรือ ก.เมืองพัทยา) ถ้าผู้นั้นไม่ถึงแก่ความตายเสียก่อนจะต้องได้รับโทษถึงไล่ออกจากราชการหรือไม่ สำหรับผู้ตายที่มีกรณีหรือต้องหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และยังไม่ได้รับการวินิจฉัยเรื่องที่กระทำความผิดนั้น

(2) หลักฐานเกี่ยวกับทายาท

(ก) สำเนาทะเบียนบ้านของบิดามารดา กรณียังมีชีวิตอยู่หรือสำเนามรณบัตร หรือหนังสือรับรองการตายของผู้ที่ควรเชื่อถือได้ (เช่น พี่ น้อง ลูก ป้า น้า อา หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง) กรณีที่ตายไปก่อนแล้ว

(ข) หลักฐานการเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ได้แก่

- สำเนาทะเบียนสมรส หรือใบสำคัญการสมรสของบิดามารดา หรือ
สำเนาทะเบียนฐานะของภริยา (มารดาของผู้ตาย) หรือ

- หนังสือรับรองของผู้ควรเชื่อถือได้ที่รับรองว่าบิดามารดาสมรสก่อนวันที่
1 ตุลาคม พ.ศ. 2478 หรือ

- สำเนาทะเบียนบ้าน หรือสูติบัตรของบุตรร่วมบิดามารดาเดียวกันกับ
ผู้ตาย ซึ่งเกิดภายในปี พ.ศ. 2478 หรือก่อนนั้น

(3) หลักฐานเกี่ยวกับคู่สมรส

(ก) สำเนาทะเบียนสมรส หรือใบสำคัญการสมรส

(ข) สำเนาทะเบียนบ้าน

(ค) สำเนามรณบัตร หรือหนังสือรับรองการตายของผู้ที่ควรเชื่อถือได้กรณี
คู่สมรสตายไปก่อน

(ง) สำเนาทะเบียนการหย่า หรือใบสำคัญการหย่า หรือคำสั่งศาลกรณีที่มี
การหย่า

(จ) สำเนาคำพิพากษา หรือคำสั่งที่แสดงว่าคู่สมรสคนใดเป็นคู่สมรสที่ชอบ
ด้วยกฎหมาย กรณีที่มีการสมรสซ้อน

(4) หลักฐานเกี่ยวกับบุตร

(ก) สำเนาทะเบียนสมรสหรือใบสำคัญการสมรสของผู้ตายกับมารดาของ
บุตร หรือสำเนาทะเบียนการรับรองบุตร หรือสำเนาคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตร

(ข) บันทึกรับรองการมีบุตรชอบด้วยกฎหมายในครรภ์มารดา (ถ้ามี)

(ค) สำเนาใบมรณบัตร หรือหนังสือรับรองการตายของผู้ที่ควรเชื่อถือได้
กรณีบุตรตาย

(ง) สำเนาทะเบียนการรับรองบุตรบุญธรรม กรณีที่มีบุตรบุญธรรม

(5) หลักฐานการเป็นผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาล
แล้วแต่กรณี ซึ่งลงชื่อให้ความยินยอมในการขอรับ หรือขอรับบำเหน็จตกทอดแทนผู้มีสิทธิได้แก่
สำเนาทะเบียนการรับรองบุตร สำเนาทะเบียนการรับบุตรบุญธรรม หรือสำเนาคำสั่งศาลตั้งผู้ปกครอง
ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาล แล้วแต่กรณี

5) การขอรับบำเหน็จตกทอดกรณีผู้รับบำนาญส่วนท้องถิ่นถึงแก่ความตาย⁴⁹

กระทรวงมหาดไทยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขอรับบำเหน็จตกทอด
กรณีผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย ดังนี้

➤ เมื่อผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย เป็นหน้าที่ของทายาท หรือผู้มีสิทธิรับบำเหน็จ
ตกทอดแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้เบิกจ่ายบำนาญทราบ และให้ผู้เบิกจ่ายบำนาญแจ้งการ

หมดสิทธิรับบำนาญของผู้นั้นให้สำนักงานกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบโดยเร็ว

➤ ให้ทายาทผู้มีสิทธิ หรือผู้ที่ผู้รับบำนาญซึ่งถึงแก่ความตายได้แสดงเจตนาไว้ให้มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอด ยื่นคำขอรับบำเหน็จตกทอด พร้อมทั้งให้คำรับรองว่าจะชดใช้เงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิตลอดจนค่าเสียหายต่าง ๆ คืนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแบบ บ.ท. 6 และสำหรับผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ ให้ผู้ปกครองในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาลลงชื่อแทนหรือให้ความยินยอม แล้วแต่กรณี โดยยื่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้ตายรับบำนาญครั้งสุดท้าย

➤ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรวบรวมหลักฐานเช่นเดียวกับกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นตายตามข้อ 4) แบบแบบคำขอ และให้เสนอจังหวัดภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

1.6 การเสียชีวิตการรับบำเหน็จบำนาญของทายาท

1.6.1 กรณีการกระทำของข้าราชการส่วนท้องถิ่น⁵⁰

สาเหตุเนื่องมาจากข้าราชการส่วนท้องถิ่น มีกรณีหรือต้องหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถึงแก่ความตายก่อนได้รับการวินิจฉัยเรื่องที่กระทำผิดวินัยนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ก.บ.ท.) มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยว่า ถ้าข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นไม่ถึงแก่ความตายเสียก่อนจะต้องได้รับโทษถึงไล่ออกหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้นั้นจะต้องได้รับโทษถึงไล่ออก ทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดตามมาตรา 47

1.6.2 กรณีการกระทำของผู้รับบำนาญ⁵¹

สาเหตุเนื่องมาจากผู้รับบำนาญปกติ หรือผู้มีสิทธิได้รับบำนาญปกติ หรือได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ ได้กระทำความผิดอาญาซึ่งไม่ใช่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือถูกฟ้องว่าเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต ถ้าถึงแก่ความตายก่อนมีคดีหรือก่อนคดีถึงที่สุด ให้คณะกรรมการกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น (ก.บ.ท.) มีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้นั้นได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ถ้าเห็นว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงไว้เกินกว่า 1 ปี แล้ว ทายาทไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดตามมาตรา 48

1.6.3 กรณีการกระทำของทายาท⁵²

ทายาทที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ หรือทายาทที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดไม่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษหรือบำเหน็จตกทอด ถ้าทายาทได้กระทำการ ดังนี้

⁴⁹ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 22 ข้อ 23

⁵⁰ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 52 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2543

⁵¹ พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 53

⁵² พ.ร.บ.บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 มาตรา 54

- เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้เจตนากระทำ หรือพยายามกระทำให้เจ้าบ้านอายุ หรือผู้ที่ก่อให้เกิดสิทธิรับบำนาญแก่ตนถึงตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- ทายาทที่มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษด้วยกัน ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้เจตนากระทำ หรือพยายามกระทำให้ทายาทด้วยกันถึงตายโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือ
- ทายาทฟ้องเจ้าบ้านอายุหรือผู้ที่ก่อให้เกิดสิทธิรับบำนาญแก่ตน หาว่าทำความผิดโทษ ประหารชีวิต และตนเองกลับต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดฐานฟ้องเท็จหรือทำพยานเท็จ

1.7 เงินเพิ่มจากเงินบำนาญ

1.7.1 ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ

เงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ เป็นสิทธิประโยชน์ที่กำหนดให้เฉพาะแก่ข้าราชการ ส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญเท่านั้น ทั้งนี้ เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำนาญ บำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2509 ซึ่งตอนหลังได้มีการยกเลิกระเบียบดังกล่าว และมีการปรับปรุง การจ่ายเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ ดังนี้⁵³

(1) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่ง ออกหรือพ้นจากราชการก่อนวันที่ 1 มกราคม 2509 และได้รับ หรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ หรือบำนาญพิเศษ หรือบำนาญตกทอด ไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ

(2) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่ง ออกหรือพ้นจากราชการนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2509 เป็นต้นไป และได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ หรือบำนาญพิเศษ มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มร้อยละ 25 ของเงินบำนาญปกติ หรือเงินบำนาญพิเศษ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกจ่ายเงินเพิ่มจากเงิน บำนาญปกติหรือเงินบำนาญพิเศษ จากเงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น และให้รวมจ่ายพร้อมกับเงินบำนาญปกติหรือเงินบำนาญพิเศษที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือผู้มีสิทธิ จะพึงได้รับ แต่เมื่อรวมเงินเพิ่มดังกล่าวกับเงินบำนาญปกติหรือเงินบำนาญพิเศษเข้าด้วยกันแล้ว จะต้องไม่สูงกว่าเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้รับอยู่ก่อนออกหรือพ้นจากราชการ ส่วนท้องถิ่น

(3) กรณีที่ข้าราชการซึ่งได้โอนหรือถูกส่งไปรับราชการ ณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีสิทธิได้นับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญติดต่อกัน ในการคำนวณเงินเพิ่มจาก เงินบำนาญปกติ หรือเงินบำนาญพิเศษเพื่อจ่ายแก่ข้าราชการดังกล่าว ให้คิดตามสัดส่วนของระยะเวลา ที่ไปรับราชการเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น คำนวณโดย

- $$\frac{\text{เงินบำนาญปกติ หรือเงินบำนาญพิเศษ} \times 25 \times \text{จำนวนปีเวลาราชการที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น}}{100 \times \text{เวลาราชการทั้งหมด (จำนวนปีเวลาราชการที่รับราชการอยู่สังกัดเดิม + สังกัด อปท.)}}$$

⁵³ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 39

1.7.2 ข้าราชการส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ

(1) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งบรรจุ หรือโอนมาเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 เป็นต้นไป

เมื่อได้มีการยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2509 โดยได้กำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2536 แต่หลักการของการจ่ายเงินเพิ่มจากเงินบำนาญที่กำหนดไว้ในข้อ 39 (1) (2) (3) ยังคงมีข้อความกำหนดความไว้เช่นเดิม แต่ได้เพิ่ม ข้อ (4)⁵⁴ โดยมีสาระสำคัญ คือ ยกเลิก สิทธิการรับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญสำหรับข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเข้ารับการบรรจุ หรือโอนมารับราชการในราชการส่วนท้องถิ่น นับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 เป็นต้นไป เมื่อออกหรือพ้นจากราชการ และได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติหรือบำนาญพิเศษ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญพิเศษไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญปกติหรือเงินบำนาญพิเศษ และต่อมาได้มีการยกเลิกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2536 แต่ความในข้อ 39 (1) (2) (3) และ (4) ดังกล่าวก็ยังคงนำมากำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ทุกประการ⁵⁵

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานเมืองพัทยา ซึ่งรับราชการก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2535 ถ้าโอนไปรับราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างประเภท ตั้งแต่หรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2535 สถานะความเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นก็ยังถือเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตามความหมายที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2500 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 วรรคแรก ดังนั้น จึงมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ เช่น พนักงานเทศบาล ซึ่งได้รับการบรรจุเป็นพนักงานเทศบาลก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2535 ถ้าโอนมารับราชการเป็นพนักงานส่วนตำบล เมื่อออกหรือพ้นจากราชการและมีสิทธิรับบำนาญจะมีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ เป็นต้น แต่ถ้าเป็นกรณีพนักงานส่วนตำบลที่เริ่มบรรจุเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรก ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2535 พนักงานส่วนตำบลที่เริ่มบรรจุใหม่เหล่านี้ เมื่อออกหรือพ้นจากราชการและมีสิทธิรับบำนาญ จะไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ

(2) ข้าราชการที่โอนมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 เป็นต้นไป หรือข้าราชการถ่ายโอน

เนื่องจากความในข้อ 39 (4) ใช้คำว่าข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเข้ารับราชการในราชการส่วนท้องถิ่นนับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 เป็นต้นไป ซึ่งคำว่าเข้ารับราชการดังกล่าว จะมีความหมายว่า บรรจุแต่งตั้งเพื่อเข้ารับราชการ ในราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

⁵⁴ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 39

⁵⁵ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 39

รับโอน และแต่งตั้ง เข้ารับราชการ ในราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น กรณีที่ข้าราชการประเภทอื่นๆ ที่โอนมาเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2535 เป็นต้นไป เมื่อออกหรือพ้นจากราชการ และมีสิทธิรับเงินบำนาญ จะไม่มีสิทธิได้รับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ ทั้งนี้ ได้มีข้อยุติตามสำเนาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.392/2550 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2550 (รายละเอียดตามหนังสือกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.5/ว 53 ลงวันที่ 21 กันยายน 2552) ถ้าหากกรณีข้าราชการถ่ายโอนซึ่งเคยรับราชการส่วนท้องถิ่นมาก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2535 และได้โอนไปเป็นข้าราชการพลเรือน ต่อมาได้รับการถ่ายโอนกลับมาเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น เมื่อพ้นหรือออกจากราชการและมีสิทธิรับบำนาญ จะไม่มีสิทธิรับเงินเพิ่มจากเงินบำนาญ เพราะตามหลักการตามกฎหมายแล้วถือว่า การที่ข้าราชการผู้นั้นโอนจากราชการส่วนท้องถิ่นไปเป็นข้าราชการพลเรือนเป็นการเปลี่ยนสังกัดการรับราชการ มิใช่การออกจากราชการด้วยเหตุต่างๆ ตาม พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2500 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงยังไม่เกิดสิทธิที่จะได้รับเงินเพิ่มร้อยละ 25 จากเงินบำนาญ เมื่อข้าราชการถ่ายโอนมายังราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นการโอนเปลี่ยนสถานะกลับมาเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2535 (รายละเอียดตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.4/ว 591 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2547)

1.8 เงินช่วยเหลือ

1.8.1 การจ่ายเงินช่วยเหลือ⁵⁶

กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ได้รับหรือมีสิทธิรับบำนาญถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำนาญรวมทั้งเงินเพิ่มจากบำนาญ (ถ้ามี) ให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย และให้จ่ายเงินช่วยเหลือเป็นจำนวนเท่ากับ

$$\triangleright (\text{บำนาญ} + \text{เงินเพิ่มจากบำนาญ (ถ้ามี)} + \text{เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ถ้ามี)}) \times 3$$

1.8.2 ผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ⁵⁷

1) กรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ก่อนตาย ตามแบบ บ.ท. 10 ยื่นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เงินช่วยเหลือให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายแสดงเจตนา เช่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายมีคู่สมรส และมีบุตร แต่ได้ยื่นแบบ บ.ท. 10 แสดงเจตนาให้จ่ายเงินช่วยเหลือแก่บุตร เมื่อข้าราชการท่านั้นเสียชีวิตต้องจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่บุตร

2) กรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายมิได้แสดงเจตนาไว้ หรือกรณีที่ได้มีการแสดงเจตนาไว้แต่บุคคลดังกล่าวได้ตายก่อนข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตาย หรือได้ตายก่อนมีการจ่ายเงินดังกล่าว ให้จ่ายเงินช่วยเหลือแก่บุคคลตามลำดับ ดังนี้

- (1) คู่สมรส
- (2) บุตร
- (3) บิดามารดา

⁵⁶ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 30 วรรคแรก

⁵⁷ ข้อ 30 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า

ทั้งนี้ หากบุคคลในลำดับก่อนยังมีชีวิตอยู่ บุคคลในลำดับถัดไปไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ เช่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ตายมีคู่สมรส มีบุตร เงินช่วยเหลือต้องจ่ายให้แก่คู่สมรสเท่านั้นแต่ถ้าคู่สมรสเสียชีวิตก่อนที่จะจ่ายเงิน ให้จ่ายเงินช่วยเหลือแก่บุตร

3) กรณีผู้มีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือเป็นบุตร และมีจำนวนมากกว่า 1 คนให้จ่าย ให้แก่บุตร ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากบุตรคนอื่น ๆ ให้เป็นผู้รับเงิน หรือจ่ายให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ที่จัดการศพ เช่น กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่าบุตร 3 คนร่วมกันเป็นผู้ที่จัดการศพให้มอบเงินดังกล่าว ให้แก่บุตรเหล่านั้น

4) กรณีทายาทซึ่งเป็นผู้รับบำนาญพิเศษถึงแก่ความตาย ไม่มีการจ่ายเงินช่วยเหลือ และเงินบำนาญตกทอด

1.8.3 การขอรับเงินช่วยเหลือ⁵⁸

1) การขอรับเงินช่วยเหลือ ให้กระทำภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับ หรือมีสิทธิได้รับบำนาญถึงแก่ความตาย

2) กรณีที่ผู้มีสิทธิรับบำนาญถึงแก่ความตายก่อนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะส่งจ่ายบำนาญ ให้ในระยะเวลาเพื่อขอรับเงินช่วยเหลือตามความในข้อ 1) ตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งจ่ายบำนาญ

1.8.4 กรณีที่ไม่มีผู้เข้าจัดการศพ⁵⁹

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องเข้าจัดการศพข้าราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ตาย เพราะไม่มีผู้ใดเข้าจัดการในเวลาอันสมควร ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหักค่าใช้จ่ายจาก เงินช่วยเหลือได้เท่าที่จ่ายจริง แล้วมอบส่วนที่เหลือถ้ามีให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับต่อไป

1.9 เงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.)

1.9.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป และอัตราการจ่ายเงิน ช.ค.บ.

เงินบำนาญที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญได้รับ เป็นเงินที่คิดคำนวณตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ชัดเจน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อคำนวณแล้วได้รับบำนาญรายเดือนเท่าใด ก็จะได้รับตามจำนวนนั้นตลอดไป แต่เมื่อเวลาผ่านไปสภาพเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโต อัตราค่าครองชีพ มีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น เงินบำนาญที่ได้รับอยู่จึงไม่เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำรงชีวิต กฎหมาย จึงกำหนดเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญ (ช.ค.บ.) ขึ้น เพื่อให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญมี เงินได้รายเดือนเพิ่มขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้อง กับการกำหนดเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของข้าราชการพลเรือนตลอดมา ซึ่งจนถึงปัจจุบันได้มี

⁵⁸ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 31 วรรคหนึ่งและวรรคสอง

⁵⁹ ข้อ 31 วรรคท้าย

การกำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น รวม 15 ฉบับ โดยให้ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษ หรือบำนาญตกทอดในฐานะทายาท หรือผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะได้รับเงิน ช.ค.บ. สรุปดังนี้

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2522 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2521

(1) ผู้ได้รับบำนาญปกติ หรือผู้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ⁶⁰

- ได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เดือนละ 200 บาท
- ได้ตั้งแต่เดือนละ 4,000 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 4,200 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เดือนละ 200 บาท แต่เมื่อรวม ช.ค.บ. กับบำนาญแล้วให้ได้รับไม่เกิน 4,200 บาท

(2) ผู้ได้รับบำนาญปกติถ้าเข้ารับราชการ หรือกลับเข้ารับราชการสังกัดราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ไม่มีสิทธิได้รับ ช.ค.บ.

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2523

(1) ผู้ที่ได้บำนาญพิเศษในฐานะทายาท⁶¹

- ได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เดือนละ 100 บาท
- ได้ตั้งแต่เดือนละ 4,000 บาท ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 4,100 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เดือนละ 100 บาท แต่เมื่อรวม ช.ค.บ. กับบำนาญแล้วให้ได้รับไม่เกิน 4,100 บาท

(2) ผู้ได้รับบำนาญพิเศษในฐานะทายาท ถ้าเข้ารับราชการ หรือกลับเข้ารับราชการสังกัด ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ไม่มีสิทธิได้รับ ช.ค.บ.

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2525 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2525 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶²

- (1) ผู้ได้รับบำนาญในวันที่ 1 มกราคม 2523 และยังคงได้รับอยู่ ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีก ในอัตราเดือนละร้อยละ 39 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ
- (2) ผู้ได้รับบำนาญตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2523 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2525 และยังคงได้รับ อยู่ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 16 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ

⁶⁰ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2522 ข้อ 3 และข้อ 5 (กรณีข้อ 5 แก้ไขโดย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2535)

⁶¹ ข้อ 4 แก้ไขโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 และข้อ 5 แก้ไขโดย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2535

⁶² ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2522 ข้อ 4 ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 และ แก้ไขโดย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2525

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2532 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2532 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้ว ในวันที่ 1 มกราคม 2532 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶³
 - (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 6 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญ ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 6 ของจำนวน บำนาญที่ได้รับ
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2533 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้ว ในวันที่ 1 เมษายน 2533 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶⁴
 - (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 10 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญ ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 10 ของ จำนวนบำนาญที่ได้รับ
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2534 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2533 กำหนดให้ผู้รับบำนาญปกติ ที่มีเวลาราชการรวมกันทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 25 ปีบริบูรณ์ และได้รับ ช.ค.บ. ตามข้อ 3 ข้อ 4 ทวิ ข้อ 4 ตริ และข้อ 4 จัตวา แล้วแต่กรณีอยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶⁵
 - (1) ผู้ได้รับบำนาญปกติมีอายุตั้งแต่ 70 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 80 ปีบริบูรณ์ และ ได้รับบำนาญปกติรวมกับ ช.ค.บ. เดือนละไม่ถึง 3,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีก ในอัตราเดือนละเท่ากับ ส่วนต่างของเงินจำนวน 3,000 บาท หักด้วยบำนาญปกติ และ ช.ค.บ. ที่ได้รับอยู่
 - (2) ผู้ได้รับบำนาญปกติมีอายุตั้งแต่ 80 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่ถึง 90 ปีบริบูรณ์ และ ได้รับบำนาญปกติรวมกับ ช.ค.บ. เดือนละไม่ถึง 5,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่ม อีกในอัตราเดือนละเท่ากับ ส่วนต่างของเงินจำนวน 5,000 บาท หักด้วยบำนาญ ปกติและ ช.ค.บ. ที่ได้รับอยู่

⁶³ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2522 ข้อ 4 ตริ เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2532

⁶⁴ ข้อ 4 จัตวา เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2533

⁶⁵ ข้อ 4 เบญจ เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2534

- (3) ผู้ได้รับบำนาญปกติมีอายุตั้งแต่ 90 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและได้รับบำนาญปกติรวมกับ ช.ค.บ. เดือนละไม่ถึง 6,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละเท่ากับ ส่วนต่างของเงินจำนวน 6,000 บาทหักด้วยบำนาญปกติและ ช.ค.บ. ที่ได้รับอยู่
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2535 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2535 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶⁶
- (1) ผู้ได้รับบำนาญก่อนวันที่ 2 กันยายน 2521 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ในอัตราเดือนละร้อยละ 40 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับบำนาญตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2521 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2532 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ในอัตราเดือนละร้อยละ 20 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (3) ผู้ได้รับบำนาญตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2532 ถึงวันที่ 1 เมษายน 2535 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ในอัตราเดือนละร้อยละ 12 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2538 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2537 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้ว ในวันที่ 1 ตุลาคม 2537 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶⁷
- (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 11 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญ ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 11 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2547 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้ว ในวันที่ 1 เม.ย. 2547 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁶⁸
- (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 3 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับบำนาญเฉพาะบำนาญ ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 3 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ

⁶⁶ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2522 ข้อ 4 ณ. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2535

⁶⁷ ข้อ 4 สดค. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2538

⁶⁸ ข้อ 4 อัญญ. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2547

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2548 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 กำหนดให้
- ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาท เมื่อรวมกับ ช.ค.บ. ที่ได้รับต่ำกว่าเดือนละ 5,100 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละเท่ากับส่วนต่างของจำนวนเงิน 5,100 บาท หักด้วยจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ⁶⁹
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2549 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2548 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษ เพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาท อยู่แล้วในวันที่ 1 ตุลาคม 2548 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁷⁰
- (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีก ในอัตราเดือนละร้อยละ 5 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญ ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 5 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ
 - (3) ผู้ได้รับบำนาญเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบำนาญ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้รับบำนาญลาออก หรือพ้นจากราชการเป็นผู้เบิกจ่าย ช.ค.บ.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2551 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2550 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้ว ในวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁷¹
- (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 4 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 4 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2552 ให้ยกเลิกความใน ช.ค.บ. (ฉบับที่ 10) และกำหนดให้

⁶⁹ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2522 ข้อ 4 นว. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2548

⁷⁰ ข้อ 4 ทศ. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2549

⁷¹ ข้อ 4 เอกาทศ. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2551

- ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทถ้าได้รับบำนาญรวมกันทุกประเภท เมื่อรวมกับ ช.ค.บ. ที่ได้รับต่ำกว่าเดือนละ 6,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละเท่ากับส่วนต่างของจำนวนเงิน 6,000 บาท หักด้วยจำนวนบำนาญทุกประเภท และ ช.ค.บ. ที่ได้รับ⁷²
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2554 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2554 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้วในวันที่ 1 เมษายน 2554 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁷³
 - (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 5 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 5 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 10 กรกฎาคม 2557 ให้ยกเลิกความใน ช.ค.บ. (ฉบับที่ 13) และกำหนดให้
 - ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทถ้าได้รับบำนาญรวมกันทุกประเภท เมื่อรวมกับ ช.ค.บ. ที่ได้รับต่ำกว่าเดือนละ 9,000 บาท ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละเท่ากับส่วนต่างของจำนวนเงิน 9,000 บาท หักด้วยจำนวนบำนาญทุกประเภท และ ช.ค.บ. ที่ได้รับ⁷⁴
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2558 มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2558 กำหนดให้ผู้ได้รับบำนาญปกติ บำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ บำนาญพิเศษในฐานะทายาทอยู่แล้ว ในวันที่ 1 ธันวาคม 2558 ให้ได้รับ ช.ค.บ. ดังนี้⁷⁵
 - (1) ผู้ได้รับบำนาญและ ช.ค.บ. อยู่แล้ว ให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 4 ของจำนวนบำนาญและ ช.ค.บ. ที่ได้รับ
 - (2) ผู้ได้รับเฉพาะบำนาญให้ได้รับ ช.ค.บ. เพิ่มอีกในอัตราเดือนละร้อยละ 4 ของจำนวนบำนาญที่ได้รับ

⁷² ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2522 ข้อ 4 นว แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552 โดยยกเลิกข้อ 4 นว (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2548

⁷³ ข้อ 4 ทวทศ. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2554

⁷⁴ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2522 ข้อ 4 นว แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 15) พ.ศ.2558 โดยยกเลิกข้อ 4 นว (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552

⁷⁵ ข้อ 4 เศรส. เพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2558

1.9.2 การเบิกจ่ายเงิน ช.ค.บ.⁷⁶

1) การจ่าย ช.ค.บ.ให้นำกฎหมายว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีผู้รับบำนาญถึงแก่ความตาย ให้จ่าย ช.ค.บ. เพียงวันถึงแก่ความตาย

2) กรณีผู้รับบำนาญเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบำนาญ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดที่ผู้รับบำนาญออกจากราชการเป็นผู้เบิกจ่าย ช.ค.บ.

3) ให้เบิกจ่าย ช.ค.บ. จากงบประมาณรายจ่าย งบกลางประเภทรายจ่ายตามข้อผูกพัน

4) การเบิกจ่าย ช.ค.บ. ไม่ต้องแสดงรายการหักภาษีเงินได้ แต่ให้นำไปคำนวณหักจากเงินบำนาญในฎีกาเบิกเงินบำนาญ

1. 10. การส่งจ่ายบำเหน็จบำนาญ

1.10.1 ขั้นตอนการขอรับบำเหน็จบำนาญ

1) ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะออกจากราชการ ให้ยื่นหนังสือขอลาออกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนสังกัด ตามแบบ บ.ท. 14 และกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุให้ยื่นคำขอรับบำเหน็จหรือบำนาญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนสังกัดล่วงหน้าได้เป็นเวลา 5 เดือนก่อนวันครบเกษียณอายุตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด⁷⁷

2) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญแล้วให้บันทึกวัน เดือน ปีที่ได้รับเรื่อง แล้วตรวจสอบและสอบสวนหลักฐานต่าง ๆ เพื่อนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาภายในกำหนดเวลาไม่เกิน 15 วันนับแต่วันรับเรื่อง⁷⁸

3) ให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นใช้สมุดประวัติซึ่งมีการรับรองโดยถูกต้องเป็นหลักฐานในการตรวจสอบเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญของข้าราชการส่วนท้องถิ่นได้ เว้นแต่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นนั้นๆ จะไม่มีสมุดประวัติหรือมีแต่สมุดประวัติไม่ถูกต้องสมบูรณ์ หรือในกรณีที่หลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับเวลาราชการขัดแย้งหรือไม่ตรงกัน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญสอบไปยังหน่วยราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นเคยรับราชการอยู่เพื่อรับรองเวลาราชการของข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้นั้นเป็นหลักฐานก่อนเมื่อได้รับหลักฐานดังกล่าวแล้วให้รีบดำเนินการรวบรวมเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญ หรือบำเหน็จตกทอดพร้อมด้วยหลักฐานต่างๆ โดยเสนอความเห็นไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดว่าสมควรจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญหรือบำเหน็จตกทอดหรือไม่ประการใด ให้แก่ใครเป็นจำนวนเท่าใด หรือเดือนละเท่าใด ตั้งแต่เมื่อใด⁷⁹

⁷⁶ ข้อ 6 – 8 ของระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับบำนาญของราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2522 และข้อ 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2549

⁷⁷ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 41

⁷⁸ ข้อ 24

⁷⁹ ข้อ 25

4) เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญและเอกสารต่าง ๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ให้บันทึก วัน เดือน ปี ที่ได้รับไว้เป็นหลักฐาน แล้วรีบพิจารณาออกคำสั่งจ่ายภายในกำหนดเวลา 21 วันนับแต่วันได้รับเรื่อง

1.10.2 คำสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญ⁸⁰

1) จังหวัดจัดทำคำสั่งเป็น 3 ฉบับ โดยระบุให้ชัดเจนว่า จ่ายเป็นบำเหน็จ หรือบำนาญ หรือบำเหน็จตกทอด ให้แก่ใคร จำนวนเท่าใด หรือเดือนละเท่าใด จ่ายตั้งแต่เมื่อใด แล้วส่งคำสั่ง และเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เสนอเรื่องเพื่อถือจ่ายหนึ่งชุด เก็บรักษาไว้ที่จังหวัดหนึ่งชุด และส่งไปยังสำนักงานกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นหนึ่งชุด

2) บำเหน็จ หรือบำนาญปกติ หรือบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพ ให้สั่งจ่ายได้ตั้งแต่วันขาดจากอัตราเงินเดือนเป็นต้นไป แต่สำหรับบำเหน็จตกทอด หรือบำนาญพิเศษซึ่งจ่ายแก่ทายาทหรือผู้มีสิทธิในกรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นถึงแก่ความตายหรือสูญหายนั้น ให้สั่งจ่ายได้ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ถึงแก่ความตายหรือวันถัดจากวันที่สันนิษฐานว่าถึงแก่ความตาย

3) ในกรณีที่มีการลดหรือลดบำนาญในระหว่างเวลาที่ข้าราชการกลับเข้ารับราชการใหม่ และต่อมาออกจากราชการครั้งหลังโดยไม่มีสิทธิได้รับบำนาญ การสั่งจ่ายบำนาญที่เคยได้รับอยู่เดิม ตั้งแต่วันออกจากราชการครั้งหลัง จะจ่ายได้ต่อเมื่อผู้รับบำนาญได้ยื่นขอรับบำนาญเดิมต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เคยได้รับ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดิมจ่ายบำนาญต่อไป ทั้งนี้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นรายงานผ่านจังหวัดไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อแจ้ง ก.บ.ท. ทราบอีกครั้งหนึ่ง

4) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับคำสั่งจ่ายบำเหน็จบำนาญจากจังหวัดแล้ว ต้องแจ้งแก่ผู้ยื่นเรื่องรับทราบไว้เป็นหลักฐาน โดยให้ลงลายมือชื่อรับทราบพร้อมทั้ง วัน เดือน ปี ไว้ในคำสั่งจ่ายของจังหวัด พร้อมทั้งให้ลงลายมือชื่อรับทราบไว้ในทะเบียนที่จัดทำไว้โดยเฉพาะด้วย ส่วนผู้ที่อยู่ไกลหรืออยู่ต่างจังหวัดไม่สะดวกแก่การติดต่อให้มาลงนามทราบได้ ให้แจ้งให้ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และหมายเหตุในทะเบียนด้วยว่าได้แจ้งให้ทราบตามหนังสือลงทะเบียน วัน เดือน ปีใด⁸¹

1.11 การเบิกจ่ายบำเหน็จบำนาญ

1) การเบิกจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญประจำเดือนหนึ่ง ๆ ให้ใช้ฎีกาค่าตอบแทนโดยกรอกจำนวนเงินบำเหน็จบำนาญ รวมทั้งเงินเพิ่มในประเภทเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น และให้เขียนใบแทรกแสดงรายชื่อจำนวนเงินที่ขอเป็นรายบุคคลลงในแบบ บ.ท. 7 แล้วรวมยอดทั้งสิ้นให้ตรงกับจำนวนขอเบิกแนบไว้กับฎีกา⁸²

⁸⁰ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 26

⁸¹ ข้อ 27

⁸² ข้อ 28

2) การจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญรวมทั้งเงินเพิ่มจากบำนาญแก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ให้เป็นหน้าที่ของสมุหบัญชี หรือหัวหน้าหน่วยการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้รับผิดชอบ และเบิกจ่ายตามระเบียบโดยให้ลงจ่ายในทะเบียนจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญเล่มหนึ่งต่างหากโดยใช้แบบ บ.ท. 8 และให้กรอกรายชื่อจำนวนเงินบำเหน็จบำนาญเรียงตามลำดับใบแทรกฎีกาค่าตอบแทน และรวมยอดทั้งสิ้นไว้ตอนท้าย พร้อมทั้งหมายเหตุว่าเบิกโดยฎีกาค่าตอบแทนที่เท่าใด วัน เดือน ปีใด การจ่ายในวันหนึ่ง ๆ รวมก็ราย เป็นเงินเท่าใด ต้องแสดงไว้ในช่องหมายเหตุ⁸³

3) การขอรับบำเหน็จบำนาญผ่านทางธนาคารให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

4) การจ่ายบำนาญประจำเดือนให้จ่ายในวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือน 5 วันทำการ สำหรับกรณีที่ต้องเบิกเงินจากธนาคารหรือผู้มีสิทธิรับบำนาญได้รับบำนาญทางธนาคารให้จ่ายในวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของธนาคารในเดือนนั้น 5 วันทำการ แต่ทั้งนี้กระทรวงมหาดไทย จะกำหนดวันจ่ายเป็นอย่างอื่นก็ได้⁸⁴

5) กรณีผู้รับบำนาญลงชื่อรับเงิน ไม่ได้ ให้ผู้รับพิมพ์ลายนิ้วมือแทน และให้ผู้จ่ายเงิน หมายเหตุด้วยว่าเป็นลายพิมพ์นิ้วมือของใคร

6) ในกรณีที่ผู้รับบำเหน็จบำนาญไม่สามารถจะมารับด้วยตนเองได้ ต้องทำหนังสือมอบ ฉันทะตามแบบ บ.ท. 9

1.12 การตรวจสอบการจ่ายบำเหน็จบำนาญ

1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนตรวจจ่ายบำเหน็จบำนาญไว้เล่มหนึ่ง ตามแบบ บ.ท. 11 และให้มีข้อความดังนี้ ชื่อผู้รับ จำนวนเงิน ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงเดือนกันยายน รวม 12 เดือน ในช่องหมายเหตุให้หมายเหตุว่าได้รับคำสั่งจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญตั้งแต่เมื่อใด เดือนละ เท่าใดโดยในการลงทะเบียนตรวจจ่ายต้องแยกประเภท ดังนี้⁸⁵

(1) บำเหน็จบำนาญปกติ

(ก) เหตุทดแทน

(ข) เหตุทุพพลภาพ

(ค) เหตุสูงอายุ

(ง) เหตุรับราชการนาน

(2) บำนาญพิเศษ

(3) บำเหน็จตกทอด

⁸³ ข้อ 2) ถึง ข้อ 6) ตามระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 29

⁸⁴ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0808.5/2598 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2548

⁸⁵ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 32 ข้อ 33

2) การเบิกจ่ายเงินบำเหน็จบำนาญสมทบบัญชีหรือหัวหน้าหน่วยการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จ่ายเงินบำเหน็จบำนาญจะต้องเก็บเรื่องขอรับบำเหน็จบำนาญ หลักฐานการเบิกจ่ายตลอดจนเอกสารประกอบการจ่ายไว้ประกอบการตรวจสอบบัญชีการเงินเช่นเดียวกับใบสำคัญการจ่ายเงินประเภทอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เบิกจ่ายบำเหน็จดำรงชีพให้ผู้รับบำนาญแล้วให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำทะเบียนคุมการจ่ายเงินบำเหน็จดำรงชีพตามแบบ บ.ท. 17 เพื่อใช้ควบคุมและตรวจสอบการเบิกจ่ายบำเหน็จดำรงชีพให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นหลักฐานเมื่อผู้รับบำนาญถึงแก่กรรมและต้องจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดส่วนที่เหลือหลังหักบำเหน็จดำรงชีพให้แก่ทายาท⁸⁶

4) ในกรณีที่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญขอเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบำนาญให้ข้าราชการส่วนท้องถิ่นบันทึกเพิ่มเติมในรายการหมายเหตุตามแบบหนังสือสำคัญจ่ายเงินบำนาญครั้งสุดท้าย บ.ท. 13 เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการควบคุมและตรวจสอบการได้รับเงินบำเหน็จดำรงชีพของข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญที่ขอเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบำนาญ

1.13 การแสดงการดำรงชีวิตของผู้รับบำนาญ

1.13.1 ผู้แสดงตนเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นผู้รับบำนาญ⁸⁷

1) ภายในเดือนแรกของปีงบประมาณใหม่ทุกปี ให้ผู้รับบำนาญแสดงการดำรงชีวิตอยู่ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจะแสดงด้วยตนเอง หรือให้มีการรับรองของนายอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้รับบำนาญมีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน หรือข้าราชการประจำไม่ต่ำกว่าระดับ 5 เป็นผู้รับรองตามแบบ บ.ท. 12 ซึ่งรับรองว่าผู้รับบำนาญยังดำรงชีวิตอยู่เพื่อประกอบเป็นหลักฐานการเบิกจ่ายเงินโดย

2) ให้เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายบำนาญจัดทำสมุดไว้เล่มหนึ่งเพื่อใช้ในการแสดงรายชื่อและตำบลที่อยู่ของผู้รับบำนาญ และให้ผู้รับบำนาญลงลายมือชื่อ วัน เดือน ปี ที่แสดงการดำรงชีวิตอยู่ไว้เป็นหลักฐาน

3) กรณีมอบฉันทะให้ผู้อื่นรับแทน ให้ปฏิบัติตามความในข้อ 2) โดยอนุโลม

⁸⁶ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0808.5/ว 468 ลงวันที่ 14 ก.พ. 2548

⁸⁷ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 34

1.13.2 ผู้แสดงตนเป็นบุตรที่กำลังศึกษา⁸⁸

กรณีผู้รับบำนาญพิเศษเป็นบุตรซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือชั้นอุดมศึกษา หรือชั้นการศึกษาที่ราชการรับรองให้เทียบเท่า ถ้าประสงค์จะขอรับบำนาญพิเศษต่อไปอีกหลังจากที่มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์แล้ว ให้ยื่นใบรับรองของสถานศึกษานั้น ๆ และหลังจากนั้นให้ยื่นใบรับรอง เช่นว่านี้ภายในเดือนแรกของปีงบประมาณใหม่ทุกปีจนถึงอายุครบ 25 ปีบริบูรณ์

1.13.3 หลักฐานการดำรงชีวิต

1) เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับหลักฐานการดำรงชีวิตอยู่ หรือใบรับรองของสถานศึกษาแล้ว ให้บันทึกไว้ในทะเบียนการจ่ายเงินบำนาญและทะเบียนตรวจจ่ายเงินบำนาญว่าผู้รับบำนาญรายใดได้แสดงการดำรงชีวิตอยู่ตั้งแต่วัน เดือน ปีใด หรือได้ยื่นใบรับรองของสถานศึกษาตั้งแต่วัน เดือน ปีใด แล้วแต่กรณี เพื่อเป็นหลักฐานการจ่ายบำนาญต่อไป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เบิกจ่ายเก็บรักษาหลักฐานดังกล่าวไว้ เพื่อตรวจสอบบัญชีการเงินต่อไป

2) ถ้าปรากฏว่าผู้รับบำนาญขาดสิทธิที่จะได้รับบำนาญต่อไปแล้ว หรือผู้รับบำนาญไม่แสดงการดำรงชีวิตอยู่ หรือไม่ยื่นใบรับรองของสถานศึกษา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระงับการจ่ายบำนาญไว้จนกว่าผู้รับบำนาญจะแสดงหลักฐานการดำรงชีวิตอยู่ หรือส่งใบรับรองของสถานศึกษาให้ถูกต้อง⁸⁹

1.14 การเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบำนาญ⁹⁰

ผู้รับบำนาญที่ย้ายภูมิลำเนา และประสงค์จะโอนการรับเงินบำนาญไปรับจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปเดียวกันในท้องที่ที่ย้ายไปอยู่ใหม่ ให้ผู้รับบำนาญยื่นเรื่องต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จ่ายบำนาญเดิม และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นส่งเรื่องและหนังสือสำคัญจ่ายเงินบำนาญครั้งสุดท้ายตามแบบ บ.ท. 13 ไปยังจังหวัด และให้จังหวัดรายงานเพื่อขออนุมัติกระทรวงมหาดไทย

2. เงินทดแทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ

เงินทดแทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ เป็นเงินตอบแทนความชอบให้แก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ เพื่อให้สอดคล้องตามระเบียบของทางราชการ และสอดคล้องตามหลักแห่งพระราชบัญญัติโอนโรงเรียนประถมศึกษาบางประเภทไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2509 กระทรวงมหาดไทยจึงได้กำหนดระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินทดแทนแก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่ออกจากราชการ พ.ศ. 2509 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2514 ขึ้น ซึ่งมีหลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์ โดยสรุปดังนี้

⁸⁸ ระเบียบ มท. ว่าด้วยเงินบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 35 ข้อ 36

⁸⁹ ข้อ 37

⁹⁰ ข้อ 38

2.1 ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่มีสิทธิรับเงินทดแทน

ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่มีสิทธิรับเงินทดแทน ได้แก่ ข้าราชการส่วนจังหวัด วิสามัญ พนักงานเทศบาลวิสามัญ ซึ่งได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่รวมถึง

- ข้าราชการส่วนจังหวัดวิสามัญชั่วคราว
- พนักงานเทศบาลวิสามัญชั่วคราว
- ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการที่มีสัญญาจ้าง

2.2 การจ่ายเงินทดแทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการ

1) การคำนวณเงินทดแทน คำนวณโดย

➢ เงินเดือนเดือนสุดท้าย x จำนวนปีเวลาราชการสำหรับคำนวณเงินทดแทน

2) เวลาราชการสำหรับคำนวณเงินทดแทน หมายความว่า เวลาราชการปกติรวมกับเวลาราชการทวีคูณ (ให้นับถึงวันที่ 28 ตุลาคม 2508) กรณีเศษของปีถ้าถึง 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี

3) กรณีเงินทดแทนที่จ่ายให้ข้าราชการวิสามัญประจำการ หากผู้มีสิทธิได้รับตายเสียก่อน ได้รับเงินทดแทน เงินดังกล่าวเป็นมรดกตกแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

4) สิทธิในการรับเงินทดแทนให้มีอายุความ 3 ปี

2.3 ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการซึ่งไม่มีสิทธิได้รับเงินทดแทน

1) ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการก่อนหรือมีเวลาราชการครบ 5 ปีบริบูรณ์

2) ถูกไล่ออก หรือปลดออกจากราชการ หรือตายเพราะกระทำผิด หรือประพฤติด้อย่างร้ายแรง

3) มีเวลาราชการสำหรับคำนวณเงินทดแทนไม่ครบ 1 ปีบริบูรณ์ ยกเว้นกรณีขยับเลิกตำแหน่ง

2.4 งบประมาณในการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการ

1) กรณีพนักงานเทศบาลวิสามัญการ โรงเรียน ให้เบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน

2) กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นวิสามัญประจำการ นอกเหนือจากตำแหน่งพนักงานเทศบาลวิสามัญการ โรงเรียน ตามข้อ 1) ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. บำเหน็จลูกจ้าง

บำเหน็จลูกจ้าง คือ เงินตอบแทนความชอบที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พ้นหรือออกจากราชการ ทั้งนี้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2555 ซึ่งมีหลักเกณฑ์และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยสรุป ดังนี้

3.1 ลูกจ้างผู้มีสิทธิรับบำเหน็จ

ลูกจ้างที่มีสิทธิรับบำเหน็จ จะต้องเป็นลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรการบริหารส่วนตำบล จำแนกได้ดังนี้

1) ลูกจ้างประจำ ได้แก่ ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และรายชั่วโมง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ้างไว้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะประจำไม่มีกำหนดเวลาตามอัตราและจำนวนที่กำหนดไว้โดยจ่ายค่าจ้างจากงบประมาณหมวดค่าจ้าง หรือหมวดค่าจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่รวมถึง

- ลูกจ้างประจำที่มีสัญญาจ้าง
- ลูกจ้างที่จ้างให้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ

2) ลูกจ้างชั่วคราว ได้แก่ ลูกจ้างรายเดือน รายวัน และรายชั่วโมง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจ้างไว้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะชั่วคราว และหรือโดยมีกำหนดเวลาจ้าง โดยจ่ายค่าจ้างจากเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2 สิทธิประโยชน์ด้านบำเหน็จของลูกจ้าง

บำเหน็จลูกจ้างให้จ่ายจากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเว้น ลูกจ้างประจำ ภารโรงโรงเรียนให้จ่ายจากเงินอุดหนุน และกรณีลูกจ้างประจำถ่ายโอนภารกิจจะมีการแบ่งสัดส่วนภาระการจ่ายบำเหน็จระหว่างงบประมาณเงินอุดหนุนของรัฐ และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนวณตามระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำส่วนราชการเดิมและ ราชการส่วนท้องถิ่น สิทธิประโยชน์ด้านบำเหน็จลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น บำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือน บำเหน็จพิเศษ บำเหน็จพิเศษรายเดือน และบำเหน็จตกทอด ดังนี้

1) บำเหน็จปกติ

1.1 สิทธิในการรับบำเหน็จปกติ

บำเหน็จปกติ คือ เงินตอบแทนที่จ่ายครั้งเดียวให้แก่ ลูกจ้างประจำเท่านั้น ที่ออกจากงาน โดยต้องมีระยะเวลาทำงานและลาออกจากงานด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

➤ ทำงานเป็นลูกจ้างประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีบริบูรณ์ และลาออกจากการทำงานด้วยเหตุ ดังนี้

(1) ลาออกโดยไม่มีความผิด และได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ และแต่งตั้ง หรือผู้ได้รับมอบอำนาจแล้ว

(2) กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและถูกลงโทษปลดออกจากราชการ

➤ ทำงานเป็นลูกจ้างประจำมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปีบริบูรณ์ และลาออกจากการทำงานด้วยเหตุ ดังนี้

(1) ป่วยเจ็บไม่อาจปฏิบัติหน้าที่การงานของตนโดยสม่ำเสมอ หรือโดยมีใบตรวจแพทย์ซึ่งทางราชการรับรองว่าไม่สามารถ หรือไม่สมควรทำงานต่อไป

- (2) ขาดคุณสมบัติเกี่ยวกับสัญชาติ
- (3) ขาดคุณสมบัติเนื่องจาก ไม่เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- (4) ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากไปดำรงตำแหน่งกำนัน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- (5) ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากไปดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง
- (6) ขาดคุณสมบัติ เนื่องจากเป็นผู้ทุพพลภาพ จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ไร้ความสามารถ หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (7) ขาดคุณสมบัติเนื่องจากไปเป็นกรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (8) ขาดคุณสมบัติเนื่องจากตกเป็นบุคคลล้มละลาย
- (9) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเล็กตำแหน่ง หรือยุบตำแหน่ง
- (10) หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานให้มีประสิทธิภาพ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุใด
- (11) ถูกสั่งให้ออกจากราชการ เนื่องจากมีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแต่การสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษปลดออกหรือไล่ออกได้ แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้น ซึ่งถ้าให้ปฏิบัติงานต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ทางราชการ
- (12) ถูกสั่งให้ออกจากราชการเนื่องจากรับโทษจำคุกโดยศาล หรือต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก
- (13) ไปรับราชการทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
- (14) ขาดคุณสมบัติในการทำงานเป็นลูกจ้างประจำ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ้างลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

1.2 การคำนวณบำเหน็จปกติ

การคำนวณบำเหน็จปกติ ให้คำนวณ ดังนี้

➤ ค่าจ้างเดือนสุดท้าย x จำนวนเดือนที่ทำงาน

(1) ค่าจ้าง หมายถึง ค่าจ้างอัตราปกติ ตามอัตราที่กำหนดจ่ายในการทำงาน ในระยะเวลาตามปกติ และหมายความรวมถึงเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ศ.ร.) ด้วย

(2) ค่าจ้างเดือนสุดท้าย หมายถึง ค่าจ้างทั้งเดือนที่ลูกจ้างควรจะได้รับในเดือนสุดท้ายก่อนออกจากงาน

(3) เวลาทำงานนับเป็นเดือน শেষของเดือนถ้าถึง 15 วันให้นับเป็น 1 เดือน ถ้าไม่ถึง 15 วันให้ปัดทิ้ง สำหรับจำนวนวันถ้ามีหลายตอนให้รวมกันแล้วนับ 30 วันเป็น 1 เดือน

(4) ถ้าลูกจ้างประจำผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติตายเสียก่อน ได้รับบำเหน็จปกติ เงินดังกล่าวถือเป็นมรดกแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

2) บำเหน็จพิเศษ

บำเหน็จพิเศษ คือ เงินตอบแทนที่จ่ายครั้งเดียวให้แก่ ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราว ที่ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจสอบและแสดงว่าไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อีกเลย

2.1 สิทธิในการรับบำเหน็จพิเศษ

(1) ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราว ที่ได้รับอันตรายหรือป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำตามหน้าที่ดังกล่าว นอกจากจะได้รับบำเหน็จปกติแล้วให้ได้รับบำเหน็จพิเศษอีกด้วย เว้นแต่ อันตรายที่ได้รับหรือการป่วยเจ็บนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือจากความผิดของตนเอง

(2) กรณีลูกจ้างชั่วคราวที่มีสิทธิรับบำเหน็จพิเศษไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จปกติ

2.2 อัตราบำเหน็จพิเศษ

กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่เหตุการณ์ ประกอบกับความพิการ และทุพพลภาพ ดังนี้

(1) ลูกจ้างประจำ

- กรณีปฏิบัติหน้าที่ในเวลาปกติ ให้ได้รับ 6 ถึง 24 เท่าของอัตราค่าจ้าง เดือนสุดท้าย
- ระหว่างเวลาที่มีการรบ การสงคราม การปราบปรามจลาจล หรือในระหว่างที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้ได้รับ 36 ถึง 42 เท่าของอัตราค่าจ้างเดือนสุดท้าย

(2) ลูกจ้างชั่วคราว

- ให้ได้รับ 3 ใน 4 ส่วนของลูกจ้างประจำ

(3) ทายาท

กรณีลูกจ้างผู้มีสิทธิรับบำเหน็จพิเศษตายก่อนได้รับบำเหน็จพิเศษ ถ้าตายเพราะเหตุตามข้อ 2) ให้จ่ายบำเหน็จพิเศษแก่ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

(3.1) กรณีผู้ตายเป็นลูกจ้างประจำ

➤ ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ในเวลาปกติ ให้ได้รับ

= อัตราค่าจ้างเดือนสุดท้าย x 30 เดือน

➤ ในระหว่างเวลาที่มีการรบ การสงคราม การปราบปรามจลาจล หรือในระหว่างที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้ได้รับ

= อัตราค่าจ้างเดือนสุดท้าย x 48 เดือน

(3.2) กรณีผู้ตายเป็นลูกจ้างชั่วคราว

➤ ให้ได้รับ = 3 ใน 4 ส่วนของลูกจ้างประจำ

2.3 กรณีลูกจ้างผู้มีสิทธิรับบำนาญพิเศษ ได้รับเงินช่วยเหลือประเภทอื่น ๆ อยู่

กรณีลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวได้รับอันตราย หรือป่วยเจ็บตามข้อ (1) หรือถึงแก่ความตาย ตามข้อ (3) ถ้าลูกจ้างหรือทายาทผู้มีสิทธิได้รับทั้งบำเหน็จพิเศษตามระเบียบนี้ เงินสงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการ การปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม เงินค่าทดแทนตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายเงินค่าทดแทนและการพิจารณาบำเหน็จความชอบในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันจากทางราชการ หรือจากหน่วยงานอื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสั่งให้ไปปฏิบัติงานให้เลือกรับได้เพียงอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่จะเลือก

3) บำเหน็จรายเดือน

บำเหน็จรายเดือน คือ เงินตอบแทนของลูกจ้างประจำที่ออกจากงานและมีเวลาการปฏิบัติงานเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ 25 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือนจนกว่าลูกจ้างผู้รับบำเหน็จรายเดือนจะเสียชีวิต

3.1 สิทธิการรับบำเหน็จรายเดือน

1) ลูกจ้างประจำที่มีสิทธิรับบำเหน็จปกติ และมีระยะเวลาทำงาน ตั้งแต่ 25 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปจะแสดงความประสงค์ขอรับเป็นบำเหน็จรายเดือนแทนก็ได้

2) สิทธิในบำเหน็จรายเดือนให้เริ่มตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประจำออกจากงานจนถึงแก่ความตาย

3.2 วิธีการคำนวณบำเหน็จรายเดือน

➤ ค่าจ้างเดือนสุดท้าย x จำนวนเดือนที่ทำงาน

$$12 \times 50$$

4) บำเหน็จพิเศษรายเดือน

บำเหน็จพิเศษรายเดือน คือ เงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำที่ได้รับอันตราย หรือป่วยเจ็บ เพราะเหตุปฏิบัติงานในหน้าที่ หรือถูกประทุษร้ายเพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรอง และแสดงว่าไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อีกเลย ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือน

4.1 สิทธิการรับบำเหน็จพิเศษรายเดือน

- 1) ลูกจ้างประจำที่มีสิทธิรับบำเหน็จพิเศษจะขอรับบำเหน็จพิเศษรายเดือนแทนก็ได้
- 2) สิทธิในบำเหน็จพิเศษรายเดือนให้เริ่มตั้งแต่วันที่ลูกจ้างประจำออกจากงาน

จนถึงแก่ความตาย

4.2 อัตราบำเหน็จพิเศษรายเดือน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้กำหนดตามสมควรแก่เหตุการณ์ประกอบกับความพิการ และทุพพลภาพของลูกจ้างประจำ ดังนี้

$$\begin{aligned} &\text{➤ กรณีปฏิบัติหน้าที่ในเวลาปกติ ให้ได้รับ} \\ &= \frac{6 \text{ ถึง } 24 \text{ เท่า ของอัตราค่าจ้างเดือนสุดท้าย}}{50} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &\text{➤ ระหว่างเวลาที่มีการรบ การสงคราม การปราบปรามจลาจล หรือในระหว่าง} \\ &\text{ที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้ได้รับ} \\ &= \frac{36 \text{ ถึง } 42 \text{ เท่า ของอัตราค่าจ้างเดือนสุดท้าย}}{50} \end{aligned}$$

5) บำเหน็จตกทอด

บำเหน็จตกทอด คือ เงินที่จ่ายให้แก่ทายาทของลูกจ้างประจำที่รับบำเหน็จรายเดือน หรือบำเหน็จพิเศษรายเดือนที่ถึงแก่ความตาย

5.1 ผู้มีสิทธิรับบำเหน็จตกทอด และวิธีคำนวณ

5.1.1 กรณีผู้รับบำเหน็จรายเดือนหรือผู้รับบำเหน็จพิเศษรายเดือนถึงแก่ความตาย ให้จ่ายบำเหน็จตกทอด เป็นจำนวน = 15 เท่าของบำเหน็จรายเดือน หรือบำเหน็จพิเศษรายเดือน

5.1.2 จ่ายให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิ ดังนี้

- (1) บุตรให้ได้รับ 2 ส่วน ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ให้ได้รับ 3 ส่วน
- (2) สามี หรือ ภริยา ให้ได้รับ 1 ส่วน
- (3) บิดา มารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ให้ได้รับ 1 ส่วน
- (4) กรณีไม่มีทายาทตาม (1) (2) (3) หรือทายาทดังกล่าวนั้นได้ตายไปก่อน ก็ให้

แบ่งบำเหน็จตกทอดระหว่างทายาทผู้มีสิทธิที่อยู่ตามส่วน

5.1.3 กรณีไม่มีทายาทตามข้อ 5.1.2 ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งลูกจ้างประจำผู้ตายได้แสดงเจตนาไว้ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าสังกัดตามแบบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

5.1.4 กรณีไม่มีทายาทหรือบุคคลที่ได้แสดงเจตนาไว้ หรือบุคคลนั้นได้ตายไปก่อนให้สิทธิในบำเหน็จตกทอดเป็นอันดับถัดไป

5.1.5 กรณีจ่ายบำเหน็จตกทอดไปแล้ว หากปรากฏว่ามีบุตรเพิ่มขึ้นโดยคำพิพากษาของศาลว่า เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย ซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายใน 1 ปี นับแต่วันที่บิดาตาย หรือนับแต่วันที่ได้อุปการะ หรือควรได้รู้ถึงความตายของบิดา ให้แบ่งบำเหน็จตกทอดนั้นใหม่ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิ โดยถือว่าบุตรชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษานั้นเป็นทายาทผู้มีสิทธิตั้งแต่วันตายของลูกจ้างผู้รับบำเหน็จรายเดือน หรือบำเหน็จพิเศษรายเดือน แล้วแต่กรณี ในกรณีเช่นนี้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าสังกัดเรียกคืนบำเหน็จตกทอดจากทายาท ซึ่งรับบำเหน็จตกทอดไปก่อนแล้วตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

5.1.6 กรณีไม่สามารถเรียกคืนบำเหน็จตกทอดที่จ่ายให้ทายาทซึ่งรับเงินไปในส่วนของตนได้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าสังกัดไม่ต้องรับผิดชอบจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดให้แก่บุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายย้อนหลังไปถึงวันเกิดสิทธิรับบำเหน็จตกทอดแต่อย่างใด

๖) งบประมาณในการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ลูกจ้างประจำ

6.1 กรณีลูกจ้างประจำการโรงโรงเรียน ลูกจ้างประจำการโรงโรงเรียนถ่ายโอน

บำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือน บำเหน็จพิเศษ บำเหน็จพิเศษรายเดือน บำเหน็จตกทอด และเงินช่วยเหลือกรณีลูกจ้างประจำการโรงโรงเรียน ลูกจ้างประจำการโรงโรงเรียนถ่ายโอนถึงแก่กรรมในตำแหน่ง (3 เท่าของค่าจ้าง) เบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน

6.2 กรณีลูกจ้างประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือน บำเหน็จพิเศษ บำเหน็จพิเศษรายเดือน บำเหน็จตกทอด และเงินช่วยเหลือกรณีลูกจ้างประจำถึงแก่กรรมในตำแหน่ง (3 เท่าของค่าจ้าง) เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.3 กรณีลูกจ้างประจำถ่ายโอน

(1) บำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือน บำเหน็จพิเศษ บำเหน็จพิเศษรายเดือน และบำเหน็จตกทอด รายการดังกล่าวทั้งหมดเฉพาะส่วนที่รัฐบาลรับภาระ เบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน

(2) บำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือน บำเหน็จพิเศษ บำเหน็จพิเศษรายเดือน และบำเหน็จตกทอด รายการดังกล่าวทั้งหมดเฉพาะส่วนที่ท้องถิ่นรับภาระ เบิกจ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(3) เงินช่วยเหลือ กรณีลูกจ้างประจำถ่ายโอนถึงแก่กรรมในตำแหน่ง (3 เท่าของค่าจ้าง) เบิกจ่ายจากเงินอุดหนุน

**6.4 บำเหน็จปกติ บำเหน็จรายเดือน บำเหน็จพิเศษ บำเหน็จพิเศษรายเดือน และ
บำเหน็จตกทอด** ถ้ามีเศษของบาทให้ปัดทิ้ง

7) การส่งจ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้าง

การส่งจ่ายบำเหน็จลูกจ้างตามระเบียบว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้างของหน่วยการบริหาร
ราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ข้อ 19 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2552 เป็นอำนาจของ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือนายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี

4. ภาพแสดงสิทธิประโยชน์บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น

- ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ตำแหน่งครู ครูถ่ายโอน ครูผู้ดูแลเด็ก
- ตำแหน่งครูถ่ายโอน/บุคลากรทางการศึกษา ที่เป็นสมาชิก กบข.
- ข้าราชการถ่ายโอนที่เป็นสมาชิก กบข.

(รายละเอียดภาพในหน้า 48-51)

